

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIV. V Ljubljani, 10. septembra 1942-XX. šte. 33 (669)

Zrela hruška sama pade z drevesa.

Slovenski rek

DRUŽINSKI TEDNIK
Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III, Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Računa poštno hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti 2 liri v znamkah.

NAROČNINA
3/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir, vse leto 40 lir. V tujini 64 lir na leto. — Naročnino je treba plačati vnaprej.

GENE OGLASOV
V tekstnem delu: enostolpčna petlitna vrsta ali njen prostor (višina 8 mm in širina 55 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire. V dvoabzurnem tisku cene po dogovoru. — Notica: vrstica 7 lir. Malo oglasa: beseda 0.50 lire. Oglašni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:
NAŠ NOVI LJUBEZENSKI ROMAN
HJELGIN DOM

(Gl. str. 5)

Uspehi operacij Osi v Egiptu Zmagovite letalske akcije

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil naslednje 828. vojno poročilo:

Včeraj so italijanski in nemški motorizirani oddelki izvršili na egiptovskem bojišču nekaj izpadov, pri katerih je sovražnik izgubil okrog 30 oklopnih vozil.

Letalstvo Osi je živahno obstreljevalo sovražne prednje skupine in sovražno zaledje.

V letalskih spopadih zadnjih dveh dni so italijanski in nemški lovci sestrelili 51 letal; 4 nadaljnja letala na so zadela protiletalske baterije in so tresčila na tla.

Britanska letala so izvršila napade na Sicilijo in obstreljevala s strojnimi nekatera obližna središča in neki potniški vlak.

Naša podmornica se ni vrnila v svoje oporišče. Družine posadke smo obveljali.

Naše vojne ladje pa so potopile eno sovražno podmornico.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil naslednje 829. vojno poročilo:

Zivahno delovanje izvidniških elementov na vsem egiptovskem bojišču.

V bojih, o katerih je poročalo včerajšnje uradno poročilo, so se sovražne izgube zvišale na 51 tankov in 20 oklopnih vozil.

Skupine letalstva Osi so ponovile uspele napadalne akcije na sovražna zbirališča; v živahnih spopadih so italijanski in nemški lovci sestrelili 21 britanskih letal; 3 nadaljnja letala so tresčila na tla, zadeta od protiletalskih baterij.

Pet naših letal se v zadnjih dveh dneh ni vrnilo z bojnih poletov.

V poslednjih letalskih operacijah na egiptovskem bojišču je 91. eskadra 4. lovskega oddelka dosegla svojo 100. zmago.

Skupine lovecev, ki so se posebno odlikovale v operacijah teh dni nad Egiptom, so pod poveljstvom majorja Luigija Filippina, Giuseppa d'Agostina, Roberta Fassia in kapitana Carla Ruspolija.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil naslednje 830. vojno poročilo:

V Egiptu so dosegle naše oklepne Sile velike uspehe. Sovražnik je spet izgubil nekaj tankov in zajetih je bilo večje število Novozelancev.

Letalstvo Osi je srđito napadalo zbirališča britanskih čet in avtomobilskih vozil. Nekaj sovražni izvidniški oddelek, ki ga je napad presenetil, so naša letala uničila. Italijanski in nemški lovci so v srđitih bojih sestrelili 25 letal.

Skupina naših dolgoprožnih letal je bombardirala področje rafinerij v Haifi in povzročila požare ter zadela neki tovarnen vlak. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil naslednje 831. vojno poročilo:

Na južnem odseku naše razvršitve na egiptovskem bojišču se je včeraj vršila bitka z enotami sovražne pehote, ki so jih podpirali tanki. Sovražnik je trpel znatne izgube in je pustil v naših rokah nekaj stotin ujetnikov, med njimi nekega generala, poveljnika 6. novozelandske brigade.

Letalstvo je zadelo zbirališče sovražnih oklopnih vozil in prevoznih avtomobilov ter jih zažgalo 40; v letalskih spopadih v zraku so naša letala sestrelila 6 sovražnih letal. Ena naše lovsko letalo se ni vrnilo na oporišče.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil naslednje 832. vojno poročilo:

Na egiptovski fronti včeraj ni bilo posebnega poudarka vrednih borb. Italijansko in nemško letalstvo je bilo zelo živahno in je napadlo večkrat z vidnimi učinki skupine tankov in motoriziranih vozil v sprednjih črtah in v zaledju sovražnika. Naša letala so močno bombardirala nasprotna letališča v pasu južnozpadno od Aleksandrije.

V številnih spopadih so lovci Osi sestrelili 16 angleških letal.

Nad Kreta so bili med napadom ameriških letal sestreljeni 4 »Liberatorji«; dve letali so uničili nemški lovci, 2 pa protiletalska obramba otoka. Naši bombniki so tudi včeraj odvrgli na letališče v Mikabi številne rušilne in zažigalne bombe. Z raznih vojnih poletov se niso vrnila 3 naša letala.

Angleška lovska letala so obstreljevala s strojnimi ribiškimi čolne na morju pred Sicigliano Marino (Agrigento). Enega ribiča so ubili, nekaj je ranjenih.

Il Duce appunta la medaglia d'argento per meriti al pilota Pario Curtu: Velo Roma-Tokio-Roma. — Duce odlikuje s srebrno kolajno za zasluge pilota Pario Curtu: Polet Rim-Tokio-Rim.

Veliki uspehi italijanske armade ob Donu

S fronte ob Donu, 6. septembra. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Zaradi pritiska na področju Stalingrada, v katerega prodirajo Nemci z juga in s severa, je sovjetsko poveljništvo zbralo največ svojih sil tam, kjer se razvija najbolj odločilna nemška in romunska akcija. Glede odseka naše armade ne smemo pozabiti, da je izredno važen v borbi za veliko mesto ob Volgi. Cim večji je pritisk na Stalingrad, tem bolj napada sovražnik črto Italijanske Armade. Pritisk na Stalingrad s severa je omogočilo to, da so Italijanske enote postavile svoje topništvo ob Donu. Zato se mesto tudi ne more več oskrbovati z ljudmi in sredstvi. Klub protinapadom Timošenkovih armad se sovražnik vsak dan umika in izublija ogromne sile okrog mesta. Zato so se sovjetske čete tako srđito borile v zadnjih dneh proti nam. V teh akcijah so se ponovno izkazali neizčrpnim moralni in gmojni viri Italijanskega pešaka, ki se povsod junaško bori.

Kakor je bilo že javljeno, se je poleg naših enot odlikovala posebno tudi Hrvatska legija kot zastopnica mladega naroda, ki ima v zastavi barve Savojskega doma in ki prispeva s krvjo in žrtvami za ustvaritev nove Evrope. V zadnjih dveh dneh delovanje patrulj in poskusi prehoda čez Don niso bili redni in je nastalo tu pa tam tudi zašije. Pri uničevanju teh sporadičnih poskusov so Italijanski in nemški pešci naglo in odločilno nastopali. Sovražne čete, ki se jim je posrečilo priti na desno obrežje Dona, so bile uničene, predu so se moglo orientirati. Naše sile, ki so prodrele čez Don, so uničile sovražne postojanke. Italijansko in nemško topništvo je obstreljevalo objekte in nasprotno kolone.

S fronte ob Donu, 5. sept. Pritisk nemških oklopnih sil proti Stalingradu se je v zadnjih 24 urah močno povečal. Z zavzetjem važnih utrjenih postojank in načrtanim uničevanjem

utrdb okrog trdnjave, so Nemci prodrli v predmestja, kjer se sedaj razvijajo poulčni boji. Več sovjetskih poskusov za zmanjšanje nemškega pritiska se je izjalovilo. Hude izgube rdečih divizij, ki so napadle na fronti, katero drži Italijanska Armada, kažejo, kakšno važnost je boljševiško poveljništvo pripisalo manevru, s katerim bi se lahko prevrnili ves strateški položaj na fronti pri Stalingradu. Od 29. avgusta do 2. septembra je bilo samo v enem

odseku Italijanskih čet zajetih v zmagovitih protinapadih mnogo ujetnikov. Važnost tega uspeha je jasna. Sovjetske čete so pustile na bojišču tudi mnogo padlih. Nešteti porazi Timošenkovih pehotnih divizij pričajo, da v odseku Italijanskih čet ni mogoče nobeno presenečenje. Italijanske enote, razvrščene v obrambnem odseku, se tako hrabro bore in imajo toliko rezerve, da lahko s protinapadi rešijo vsak položaj. Odsek Italijanske Armade je odločilne važnosti za operacije proti Stalingradu in pri velikem manevru, s katerim se hoče razpoloviti boljševiška armada.

Pogovori z ljudstvom: Poznavanje Italije

V petek 2. septembra je časnikar Alessandro Nicotera govoril v Ljubljanskem radiu v okviru svojih predavanj »Pogovori s slovenskim ljudstvom«. Izvajal je:

Med neredkimi dejanji, ki jih moramo opraviti, da bi se spoznali, razgovorili, razumeli, poučevali, lojalno spoštovali, je najbolj potrebno odstraniti iz duš sleherni sled sovražstva.

Sovražstvo je slab svetovalec, sovražstvo zaslepi, sovražstvo je nasprotje jasnosti. Če opazujemo nasprotnika brez sovražstva, bomo vrednotili sile, s sovražstvom pa ne bomo dosegli nobene koristne sodbje; s sovražstvom se bo samo ustvarila neka mešanica, ki ne bo za nobeno koristno rabo.

Tako smo lahko ugotovili, da zelo mnogo Slovencev ne pozna pretekle in sodobne zgodovine Italije. V nekaterih ozirih je takšno nepoznavanje naravnost nekaj nezasižanega. Da bi to bilo koristno, ne verjamemo. Da je to hotela neka vladna sovražna volja, vemo prav dobro. Vendar pa se nam zdi nerazumljivo, da bi se v stoletju radia ne poznali ljudje, ki žive tako blizu skupaj in da so v popolni nepodorni senci ostale ideje — kakor fašistična ideja — ki so medtem srečno prepotovale ves svet.

Ni pa zadostna razlaga, da je to dosegla samo protipropaganda in da

drugi činitelji niso sodelovali pri tem, da Slovenci ne bi spoznali italijanskega značaja, njegovega vojnega potenciala, njegovo bleščeto zgodovino, kulturno posest, zakone in socialno ureditev, ki jo je fašizem postavil na čelo modernega napredka.

Ne; pri tem gre za mehanizem, ki se je vpletel v duše v predloži vrsti let nasprotij, ta mehanizem pa je bil napravljen tako, da je uveljavljal sleherni neugodno novico za Italijo in je sprejemal kot dobre vse tiste govore, ki jo obrekujejo in jo ponižujejo v lastnem spoštovanju.

Če upoštevamo, da je to trajalo 20 let, 50 let ali pa eno stoletje, tedaj nas ne bodo presenečali izkrivljeni nazori, kar najbolj neumni in neverjetni, in ti nazori so se vcepili celemu ljudstvu, dasi je živel v najbližnjem sosedstvu.

V tem oziru bi mogli navajati na stotine primerov, ko je bila najbolj svetla resnica ponarejena zaradi slabega razpoloženja proti Italiji. Od sramote bi zardel ves človeški rod, če bi pregledali vse tisto, kar je delala avstrijska politika in bi čez leta preteklega stoletja prišli do delovanja proslule belgajske vojaške klike, do raznih protitalijanskih organizacij, ki jih je ta klika ustvarjala, tajne in blede javne, in bi odkrili tolikšno nespodobno perilo mistifikacij, laži, grdih ponaredb in nasilstva nad pametjo in zgodovino. Sedaj pa moramo pregledati v razdalji let, komu je bilo to najbolj v škodo.

Avstrija je izginila in Jugoslavija je izginila. Ta strahotna ugotovitev bi morala imeti veljavo pri današnjih nadaljevalnih političnih laži. Toda ti iz zagrenjenosti nadaljujejo. To bo še slabše zanje.

Italijani se lahko veselo smejejo vsem tistim proslulim pisateljem, ki so takoj po vojni — kakor na primer v »Politiki« — pisali takšne besede: »Italija je proti nam brez orožja. Če jo združeni napademo, se bo zrušila.« Takšne besede bi lahko ne vemo kako dobro vplivale v predmestju Zemuna, povsod drugod pa so odmevi mogli zgubiti svojo veljavo. V Italiji so povzročale sočustvovanje.

Precejnevatj samega sebe, je lahko dobro, toda pod pogojem, da se vsaj malo upošteva prepričanje v ozirih na tretje. Danes bi se lahko maščevali, da bi zbrali vse te baharije, vse te fantastične pisarje belgajskih ljudi (mnogo teh baharij se je ponavljalo tudi v Ljubljani), kakor obstoja zbirka vseh govorenih in pisanih neumnosti angleških generalov med italijanskim pohodom v Abesiniji. To pa si lahko prihranimo, ker je srbska domisljivost, ki je tolikokrat spravljala Evropo v silne nevarnosti, za vedno prepričana zgodovina. Globoko pa bli njeno orožje zločinov, udarov vojnih brig, ki se na Balkanu s...

Duce nagradil obilne vojaške družine

Oče z devetimi sinovi pod orožjem je dobil prvo nagrado

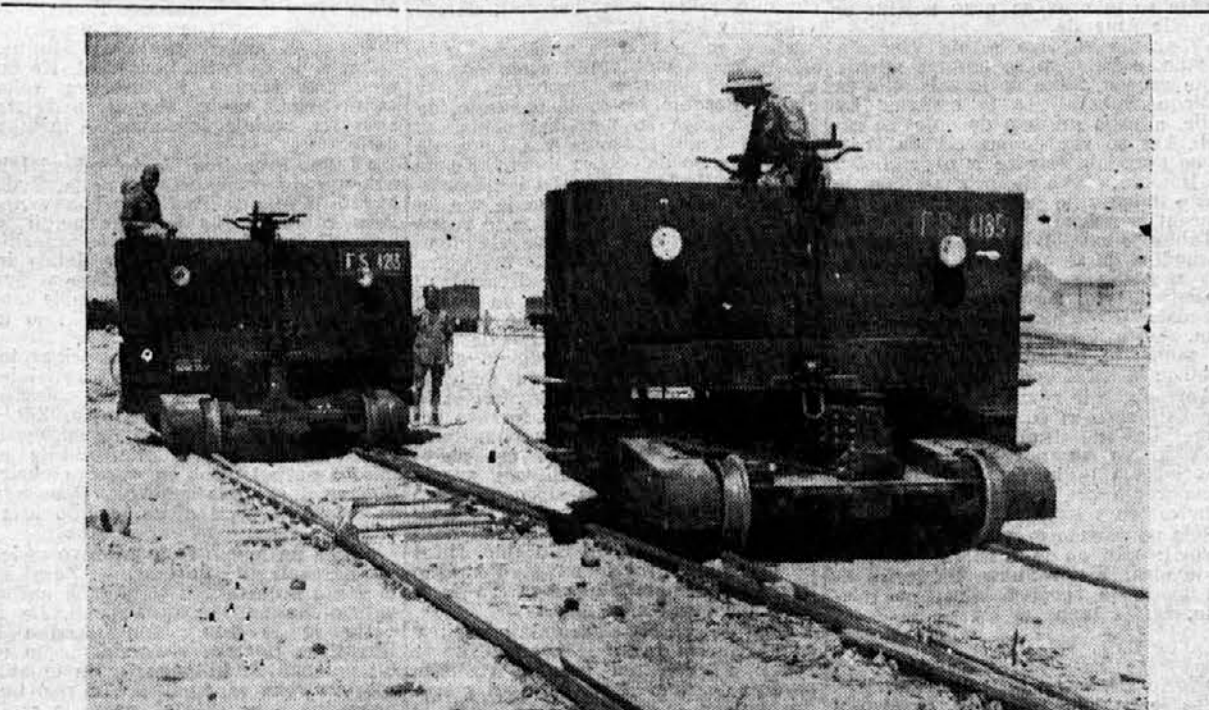
Rim, 7. sept. Duce je včeraj sprejel v Benetški palači poglavarje družin z množičnimi otroki, ki so vpisani v Zvezo družin z množičnimi otroki, ki ter imajo več svojih sinov pod orožjem. Njim so dodeljene denarne nagrade predsedništva Zveze v zneskih 20.000, 15.000, 8.000 in 5.000 lir. Te vsote so po Ducejevi odločitvi povišali.

Nagrajenci so: Pogino Domenico, oče 12 sinov, od katerih jih je 9 v Vojski, stanujoč v Sepinu (Campo Basso); Cotzia Andrei, oče 15 sinov, od katerih jih je 8 v Vojski, stanujoč v Nuorus; Perfetti Zita; vdova po Maziju, mati 9 sinov, od katerih jih je 8 v Vojski, stanujoča v Pescari; njen deseti sin, odlikovanec z zlato kolajno; je padel v Španiji; Contini Salvatore, oče 11 sinov, od katerih jih je 7 pod orožjem, bivajoč v Napoliju.

Navzočni so bili podtajnika notranjega ministrstva in ministrstva za ljudsko kulturo, predsednik Zveze družin z množičnimi otroki, generalni ravnatelj demografskega in omenjskega urada in tajnik Zveze. Podtajnik notranjega ministrstva je odredil pozdrav Duceju. Predsednik Zveze princ Borghese je pozdravil Duceja in poudaril, kako družine z množičnimi otroki dajejo v izrednih časih največje žrtve s tem, da se njih vpoškani sinovi bore na fronti. Od petih navzočnih družin s 56 živimi sinovi jih je 40 vpoškanih. Predsednik Zveze je zaključil svoj pozdrav z izjavo, da so te družine srečne zaradi svojih žrtev, zakaj zanje je še bolj ko za druge sedanja vojna vojna za njih stvar, za stvar pravice narodov, katerih naraščai se množijo, v primeri z bojazljivimi narodi, ki požrešno branijo svoje mesto polomcem ter se brez upanja na bodočnost starajo. Tem bolj se krčevito drže na svojem mestu, čim bolj so prepričani, da ga morajo izgubiti.

Duce je poslušal z živim zaniman-

jem nagovor ter izjavil, da je vesel, ker je sprejel in nagradil tako zasluzne družinske poglavarje, na katerih temeljita zlasti v trenutkih, kakršni so zdaj, upanje in sreča domovine. Duce se je potem razgovarjal z vsakim posameznim nagrajencem in se podrobno zanimal za vse njih živice. Svečanost se je končala s pozdravom Duceju, ki ga je odredil podtajnik notranjega ministrstva.

Carr motorizzati sul binario in Egitto, ora in possesso degli Italiani. — Motorna vozila na železniški progi na egiptovskem ozemlju, ki je zdaj v posesti Italijanov.

Listek „Družinskega tednika“

Čudo iz karbida in vode

Napisal dr. Raoul Francé, Dubrovnik

Kljub vojni so tudi v zaledju de- lujoče znanosti napredovale. Ustvar- je so nov svet tehnike, ki je pač vreden vsega priznanja.

Kemija je zadnjih deset let silno napredovala, tako da prekaša vse uspehe iz preteklosti na svojem področju. Če je bila nekoč glavna težnja kemije, da bi požlahtnila suro- vine, dane od narave, je zdaj nare- dila še en korak dalje in tako rekoč izpremenila svoje cilje. Geslo se gla- si: sinteza surovin.

S tem je kemija na neki način prevzela vlogo narave; ali bolje, za- čela je pridirati v veliko skrivnost, kako rastlina iz zraka, vode in ogljika ustvarja vse mnoge tekstilne sno- vi, smole, gumi in sladkor, zastran katerih smo bili doslej navezani iz- ključno na njo.

Če smo hoteli pridobivati bombaž, konopljo, lan, kavčuk, gumi in smole, smo morali postati nekakšni hlapici teh rastlin, jih obdelovati in nego- vati, jih poiskati in v neskončnem trudu požeti, jim žrtvovati velikans- ke predele zemlje, biti vselej odvisni od podnebja in vremenskih razmer. Vsega tega bo konec tisti dan, ko bo kemija dokončno rešila problem, ka- ko pridobivati vse te vlaknate in dr- uge surovine neposredno iz njihovih elementov. Teorizirajo to že zna, v mnogih primerih pa tudi praktično.

Umetni gumi, umetni bombaž, umetna volna, umetna svila, sinteti- čni bencin, umetni amoniak in umetni soliter se imenujejo te kemi- čne zmake. Medtem ko je bila pri iz- delovanju umetne svile, umetnih vlak- nen, umetne volne ali kavčuka ke- mičova vloga samo v tem, da je pre- osnoval od narave dane velike mo- lekule celuloze, poznajo kemiki zdaj že genialnejši postopek, ki gre eno- stavno po biotehnični poti rastline in ustvarja neposredno iz zraka z ogljikovo kislino in vodo umetna du- šikova gnojila, umetni gumi, umetna tekstilna vlakna in umetne smole.

Tako so pred našimi očmi zadnja leta nastala razen naštetih produktov še organsko steklo (Plexiglas), mno-

ga barvila, topila, »buna«, trolit in druge snovi, in sicer iz ničesar dru- gega, kakor iz navadnega acetilena. Acetilen zavzema počasno vlogo naj- večjega dobavitelja surovin na svetu in hkrati uresničuje sanje alkimistov, da bi iz ene snovi izdelovali tako re- koč vse druge.

Acetilen je izhodišča snov v de- želah, kjer alkohol ni dovolj poceni. Oba sta namreč podlaga dolge, čle- novite vrste produktov, ki bi jim ni- koli ne bili pripisali istega izvora. Zakaj, kaj ima na primer svila skup- nega z barvami, gumi z organskim steklom? Smole in bombaž, filmi in zdravila, plini in usipavala, umetni indigo in kis, vse ima isti koren.

Acetilen je ena najcenejših surovin, saj ga pridobivamo samo iz apnenca in ogljika. Še cenejši bi bil, če ne bi bila pri tem potrebna vročina 2500 stopinj, da se obe snovi združita v karbid. Kjer pa so na razpolago ve- like vodne sile, je tudi vprašanje električnega toka nepomembno.

Ce karbid polijemo z vodo, nastane plin acetilen. Kaj preprosto je torej, ustvariti prečudno surovino, ki se da toliko drugih snovi narediti iz nje.

Davno so minuli časi, ko smo upo- rabljali acetilen samo za razsvetljo- vanje in ko smo karbid z dušikom pre- delovali samo v svetovnoznano gnoj- livo apnenčevega dušika. Njegova zvezda je zablestela šele takrat, ko je prišel v roke »sintetičnih kemi- kov«.

Posebne mojstrovine acetilenove ke- mijske so umetni indigo, ki je naravni indigo popolnoma izpodrinil, pa tudi mnogo usipavala, kakor veronal in lu- minal. Iz te veje izvira tudi aspirin. Spet nova kombinacija — in pred seboj imamo buno, umetni gumi, ki prekaša naravni gumi po trpežnosti, vzdržljivosti proti vročini in odpor- nosti proti olju in bencinu. Kakor v kaleidoskopu se ista temeljna snov izpremeni v najrazličnejše umetne smole...

Več ko trideset takšnih umetnih snovi so kemiki ustvarili iz alkohola in acetilena. Zato lahko po pravici rečemo, da stoji danes na čelu ve- soljne industrije ustvarjanje sinteti- čnih snovi — prav tako kakor je v prvih dvajsetih letih tega stoletja ra- dijska tehnika pomenila vrhunec in- dustrijskega napredka.

Volk und Welt, Hannover.

trgane korenine do zdravega, in sicer tako, da je rez rane obrnjena na- vzdol. Zemljo, zlasti ob koreninah, pa izboljšamo s primestanjem humusa ali dozorenega komposta.

Spomladi posajena drevesa obreže- mo takoj ob saditvi, v jeseni posaje- na pa, v ogib pozebe, šele spomladi. Stranske mladice v vejnem vencu obrežemo (skrajšamo) na 10 do 20 cm tik ob popku na spodnji strani tako, da konci obrezanih mladik postavljene- nih v lego 45°, tvorijo prilično ravnino. Vrhno mladiko voditeljico pa pustimo nekoliko daljšo. Prikrasjamo jo pa ob popku, ki leži na nasprotni strani istega popka, iz katerega je ta odgnala.

Dalje prihodnjič.

TEŽKA ODLOČITEV

Švedski napisala Astrid Varingova

Ahleen je zamišljen sedel v svoji delovni sobi. Premišljeval je o čudni in nekoliko neprijetni zadevi. Razle- dal se je po lepi sobi, ki je kljub pohištvu iz vseh mogočih krajev tvo- rila domačo celoto. Z vseh svojih potovanj je bil kaj prinesel domov. Skozi odprta vrata je videl v idelnicu, kjer mu do Marija, njegova dolet- noga gospodinja, pravkar pogrnila za kosilo.

Ceprav ga je obdajala skladnost do- ma, je vendar že več ur sedel in raz- glabljal, kaj mu prav za prav manjka. Manjkalo mu je nečesa nedoločnega, tako rekoč pika na i. Kolikokrat je bil vesel, da je ostal samec, zdaj se je

OKVIRJI za SLIKE, FOTOGRAFIJE, Gobeline, KLEIN LJUBLJANA, Wolfova 4

pa nenadno začutil osamljenega. Zdelo se mu je, da v njegovem stanovanju nečesa manjka — morda cvetoče ras- line na mizi, morda odloženega roč- nega dela ali celo majhnega lesenega konjička na tleh. Na lepem se je po- čutil starega in premišljeval je, koliko let bo še moral preživeti tako sam — z Marijo in radiom.

Iz vsega tega razmišljanja bo bralec spoznal, da je stoplja v tako lepo urejeno življenje odvetnika Ahleena ženska. Nenadno in čisto nepričako- vano se je bil zaljubil. To samo na- »bi ne bi bilo še nič vznemirjujo- čega — vendar je bil njegov primer zelo zamotan zato, ker ni ljubil ene, temveč dve ženski! Da moški lahko hkrati ljubi dve ženski, ne bo nihče zanikal. Kljub temu je za tistega, ki ga to doleti zadeva zelo zamotana, posebno če bi se — kakor Ahleen — rad poročil. Moral se bo torej odločiti — a za katero izmed obeh?

To je bil torej problem, o katerem je odvetnik Ahleen premišljeval tisti nedeljski dopoldan. Bilo mu je jasno, da se mora odločiti, če noče onesre- čiti sebe in dveh žensk. In ker je bila njegova želja, da bi žalost in veselje svojega bodočega življenja delil z žens- ko, tako velika, se bo moral hitro odločiti. Samo o tem si še ni bil na- jasnem, ali je ženska, ki jo ljubi, gospa Marta Klintova ali gospodična Siv Blomkvistova...

Odvetnik je imel tako zmešane občutke samo zato, ker sta se obe dami zdeli nerazdružljivi. Marta Klintova in Siv Blomkvistova sta bili prijate- ljici v najboljšem pomenu besede. Kjer si videl eno, tudi druge ni dolgo manjkalo. V ostalem sta bili pa tako različni kakor dan in noč. Marta Klin- tova je bila ločena, bila je rjavolaska, imela je svoj poklic in je bila zelo

odločna. Njena prijateljica Siv je pa bila svetlolasa in razvajena bogatih staršev. Obe sta se tako dobro razu- meli samo zato, ker sta s svojimi raz- ličnostmi druga drugo izpopolnjevali v dovršenosti, ki je zbujala pozornost.

Imeli sta tudi nasproten okus in sta se različno oblačili. Marta je rada no- sila moderne, nekoliko preveč pozor- nost zbujujoče obleke in klobuke; naj- rajši je imela zelo žive barve. Narobe je pa Siv nosila samo obleke iz me- hkega blaga nedoločene barve, ki so se ji lepo prilagale. Lase je imela na sredji glave počesane v prečo, na til- niku pa v voz. Liubila je staro po- hištvo in italijanske mojstre. Obe da- mi hkrati opazovati, je bilo res užitek.

Da bi se naposled odločil, se je od- vetnik zadnji čas zelo pogosto družil z obema ženskama. Sicer samotarško živečega odvetnika si na lepem videl povsod. Zaman se je pa trudil, da bi bil z eno izmed obeh kdaj sam. Ven- dar se mu je zdelo, da ni nobena izmed njih ubrižna do njega.

Končni uspeh današnjega odvetni- kovega razglabljanja je bila odločitev, da bo odpotoval na dopust. Tako se bo lahko nemoteno in brez vznemir- janja odločil za eno izmed obeh prijateljic...

Odločil se je, da bo odpotoval v majhen penzionat sredi gozda v Värmlandu, ki se mu je zdel kakor ustvar- jen za človeka, ki bi bil rad nekaj časa sam. Sklenil je, da se ne bo prej vrnil domov, dokler ne bo prišel do zaključka.

Stirinašni dni po odpotovanju se je odvetnik tudi že odločil. Vendar je- stvo drugače, kakor je bil pričakoval. Zgodil se je bil namreč čudež. Ko je bil preživel v penzionatu tri samotne dni, je prišla na lepem v hotel žens- ka, ki je, kakor se je odvetniku zdelo, združevala v sebi vse Martine in Sivine vrline. Gladko, močno vzbo- čeno čelo ga je spominjalo na Marto, prav tako tudi črne, strastne oči, a svetle kodraste lase in mehke ustnice je imela Sivine. Zdelo se je, da zdru- žuje v sebi nečest in moč. Ta čudež- na ženska je bila Annalena Widova, v penzionat je prišla na oddih prav tako kakor Ahleen. Komaj je pretekel teden, že se je Sigurd Ahleen zaročil. Zavedal se je namreč, da mora zdaj hitro izvesti, kar misli. Poročiti sta se mislila čim prej.

Mesec dni pozneje je odvetnik Ahleen spet sedel v svoji prijetni dnevni sobi in je bil — srečno poro- čen. Srečno — da, že ko je bil teden dni poročen, si je moral priznati, da mu je bila res njegova srečna zvezda pripeljala Annaleno na pot. Bila je res takšna, kakršno si je želel v svojih sanjah. Na prijateljico, ki jo je bil ljubil, skoraj ni več mislil. Sicer bi bila pa srb za Marto ali Siv tudi odveč. Kmalu na to, ko se je on zaro- čil, je Marta odpotovala v tužino. Siv se je pa zaročila z nekim svojim oddaljenim bratrancom, ki je bil le- talec. Tako sta obe popolnoma izginili iz Ahleenovega življenja.

Spet je minil mesec dni in Ahleen je na svojih ženi opazil nekaj novega. Šele zdaj je prav spoznal, kako zelo se je bil navadil v njej gledati po- polno dovršenost obeh drugih. Sicer ni točno vedel, kaj se je na njej iz- premenilo, vendar jo je prosil, naj spet nosi lase počesane s čela kakor prej in naj nosi obleko z mehкими črtami, ki so mu tako všeč. Nekega dne je pa ženo mimlo potrpljenje. Se- dela sta pri jedi, ko ji je bil Ahleen spet očital, da je na njej nekaj no- vega, kar ga moti. Vstala je in mirno dejala:

»Sigurd — kaj ti je že nekaj časa? Dovoli mi je tega, da hočem venomer kaj na meni izpremenjati. S kom me prav za prav primerjaš od dne, ko sva se spoznala? S svojo materjo, se- stro ali s katero izmed svojih prejš- njih ljubezni? Ne vem, vendar slu- tim, da ljubiš v meni čisto nekaj dru- gega, kakor sem mislila. Vendar sem jaz samo jaz in nihče drugi. Ničesar ti ne očitam. Sigurd, morda sva se premalo poznala, preden sva se po- ročila. Mislila sem, da me ljubiš, ka-

na njeno mesto. »No, ta odkritja zgo- ščujejo sum proti dekletu, kajne?« »Ne,« je odvrnila Amanda. Planil je pokonci: »Saj ste pravkar sami priznali...« »Samo, da bi bila imela Hestera Ga- lova dovolj vzroka, da bi umorila svo- jejo moža. A bitje, kakršno je Hes- tera, ne reže glav. Tega nesmisla pač še sami ne verjameste, gospod nadzor- nik.« »A državni tožilec verjame. Kar pla- nil je na to afero, ki je zanižalo zelo slastičica, ker je vanjo zapleten mladi, zelo premožni Bynam. Nihče ni videl, kdaj je Bynam zapustil svojo pisarno. Njegova navedba časov torej utegne držati ali pa ne.« Nisem se mogla več premagati: »Eden izmed podnajemnikov iz Mai- son LaVelle je vendar ob devetih spustil v hišo...« Nadzornik me je počastil z bežnim pogledom, preden je rekel Amanda: »Mladi Wilson Paul... hm, da. Zdaj tako pravi, a pri prejšnjih zaslišanjih je zanikal. Bržčas so ga podkupili ali ima pa sicer kakšen vzrok, da zdaj iz- poveduje v Bynamov prid. Tudi vse njegovo skrivnostno pripovedovanje o šumih in tako dalje bržčas ne ustreza resnici. Podobne nenadne izpremembe prične zame niso nič novega in ljudje v Maison LaVelle...« zaničljivo je od- mahnil z roko. »...no, vsi so gledališki ljudje, z drugimi besedami, malec pri- smojeni.« Amanda je zabobnala po pisalni mi- zi: »Kaj veste o umorjenca, gospod nadzornik?« »Njegovo življenjsko zgodbo je bilo kaj lahko ugotoviti. Brž ko smo bili izvedeli njegovo pravo ime, nam je bilo treba pogledati samo v našo kar- toleško zločincev in naše spise. Obso- dili so ga v Kaffortu, nato...« Amanda je postala nestrnna. »To vse vem. A zanimalo bi me njegovo prejšnje življenje, njegova rodbina...«

ZRCALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 8 lir

Neljuba budilka

Stanujem v predmestju, da mi ne bi bilo treba požirati mestnega prahu in poslušati večnega hrupa. Kakor nalašč pa kljub zelenju, ki obdaja hišo, v kateri stanujem, nimam zaželenega miru.

Pred nekaj tedni je gospodar hiše kupil velikega petelina in napravil zanj in za pet kokoši ljubeč kokoš- njak. A glej ga spaka! Postavil ga je prav pod okno moje spalnice, ki gleda na dvorišče. Takoj naslednje jutro sem se prepričal, da s peteli- nom ne bova ostala prijateljca. Nje- gov sicer simpatični glas me je nam- reč zbudil že o prvi zori in ostal zvesta budilka tudi naslednje dni. Seveda sem se pritožil pri gospodarju in mu skušal razložiti, da zaradi nje- govega petelina ne morem spati. Za čudo sem pa naletel na gluha ušesa in moram odslej spati pri zaprtem oknu, pa še me pogosto petelin zbudi že ob petih.

N. F.

kršna pač sem. Odpeljala se bom za teden dni v penzion, kjer sva se spo- znala. V tem tednu bova morala priti do spoznanja, ali je bil nain zakon zmeta, ali ne. In odpeljala se je.

Zvečer istega dne je sedel Sigurd nekaj zmeden in strmel na velik pi- semski ovoi, iz katerega je potegnil dve sliki in bral tele, na hitro napi- sane vrstice:

»Ti dve sliki sem našla v neki knjigi. Na obeh slikah je nekaj moga- ga — morda je to rešitev uganke? Ne vem in tudi nočem vedeti, kdo sta dami. Toda od dne, ko sem našla ti dve sliki, sem se skušala drugače po- česati, drugače oblačiti in sploh biti drugačna, samo da bi se rešila po- dobnosti s slikama. Hotela sem, da takrat, ko me pogledaš, vidiš samo mene in nikogar drugega. Moje pri- zadevanje se je izjalovilo. Zato od- potujem.«

Kakšen norec sem vendar bil, si je mislil Ahleen, Zakaj sem se le poro- čil — ali res samo zato, ker je na- klučje hotelo, da je Annalena tako zelo podobna obema drugima in ju v svoji osebi obe združuje? Ali pa sa- mo zaradi njene lastne mikavnosti?

Primerjal je obe sliki z Annaleno. Podobnost, ki si jo je bil domišljeval, je obledela, pred njim je stala samo slika njegove žene, ki jo ljubi, kakrš- na je...

Drugi dan je tudi on odpotoval v mali penzion v Värmlandu...

FR. P. ZAJEC IZPRAŠAN OPTIK IN URAR LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6 pri franciškanskem mostu

Barvanje usnjenih izdelkov s specijalno barvo na brizgalnik. Barve in acetone — Efaks — Napoleonov trg.

SPLOŠNO KROJASTVO za gospode, dame in otroke ter vse vrste popravila. Cene nizke. Prvovrstno delo. Istotam počujemo krojno risanje najnovejših krojev. Izdelujemo vse vrste krojev po meri. — Copova 10/I.

NAŠ VRT

Sadni grmič * Napisal Josip Štrekelj

Jablane in hruške, ki so cepljene na sibirko rastoče podlage (divjake), ostanejo majhne. Zato jim pravimo pritlikavci. V to svrhu cepimo jablane najraje na jabloano, imenovano paradizevec in hruške pa na kutino. Izmed raznih sort paradizevec najbolj priporočajo E. M. IX.; izmed kutin pa anžersko, ki je pri nas razširjena in udomačena. Pritlikavci uspevajo le v dobri zemlji, ki jo ob- delujemo, nikdar pa ne v travnatih ru- ših. Vzrajamo jih v raznih oblikah ob stenah in na prostem. Izmed vseh oblik pa so najrodovitejši v obliki grmiča. Grmiči imajo tudi to pred- nost, da je pri njih najmanj opravl- ja, medtem ko je pri lepotičnih, umetnih oblikah precej zamudnega dela s poletnim in zimskim obrezova- njem in privezovanjem. Grmiči vka- kajto tudi večjo starost kakor pritli- kavci v drugih oblikah, ker niso mo- čeni v soku zaradi poletnega večkrat- nega krajsanja (pinciranja) mladik in pozimi zaradi radikalnega obrezo- vanja. S poletnim prikrajševanjem mladik oropamo drevo važnih prebav- nih in dihalnih organov, ki so listi, da ostali ne zadoščajo za sprejema- nje ogljikove kisline iz zraka in v zvezi s to za presnavljanje soka, ki ga korenine dovažajo. Tako drevo je v presnavljanju moteno in se zaradi

prevelikega navala soka po koreni- nah duši in sibi. Zaradi tega ta tako- zvana klasična doba vzgoje pritli- kavcev, ki so jo francoski sadjarski strokovnjaki uvajali, v novejšem ča- su, zatemneva. Danes se ne gleda več na lepoto oblike, temveč na donos, zakaj drevo je lepo, če je zdravo in s sadjem obloženo.

Da-si pritlikavi grmiči ne zrastejo v velika in košata drevesa, jih ven- dar ne smemo pregosto saditi. Vsako posamezno drevo mora biti deležno zraka in sonca na vsaki veji, zakaj v senci in v gošči se ne morejo raz- viti cvetni popki in po njih sadje. Če pa tu in tam kaj zarodi, je malo vreden, neokusen drobič, tembolj pa zavetje škodljivcev in bolezni. Zaradi tega določamo razdaljo sadnim grmi- čem 4 m, še boljše pa 5 m.

Ko naročamo pritlikavce, nam drev- esničar pošlje drevesa s 50 do 60 cm visokim debelcem, ki ima glavno, vrh- njo voditeljico kot podaljšek debla in ob njej še tri do pet stranskih mlad- ik, takozvani vejni venci. Ob sa- jenju, v vsaj 60 cm globoko rigolano zemljo, pazimo, da ne sadimo glo- bokeje, kakor je drevo prej rastlo, ker v teku časa se zemlja sesede in z njo tudi drevo. Zato ga postavimo v jamo 10 cm višje. Predno ga po- ložimo v zemljo, prerežemo vse po-

gleda z njenih otroških oči, njenih nezmožnatih lic. Tudi Amanda je nemo gledala svojo malo sestro; Lucijini čevlji so se komaj dotikali tal in sedela je tako tiho, kakor da bi čaka- la, da jo bo vodil nekdo, ki je večji in močnejši od nje. Pridržala sem dih, »Res?« je zajecjal John. »Res?«

Amanda je ostro rekla: »Lucija, če se nameravaš šopirit...«

Takrat je potrkalo in Jeff je pomolil svojo rdečo grivo skozi špranjo pri vratih. »Nadzornik Moore,« je javil. »V pisarni je. Ali naj ga pripeljem sem, gospa, ali boste šli tja?«

»V pisarni!« je odvrnila Amanda s poveljniškim gibom in Jeff je neslišno izginil. »Lucija, nadzorniku ne smeš postreči s kakšnim nesmislom! Če tvoja domišljija s teboj vred propade...«

Lucijine nedolžne sinje oči so sre- čale njen strogi pogled s ponižno skromnostjo: »Obljubim ti, da bom nasproti nadzorniku molčala.«

»Nikar... Če kaj veste, kar bi uteg- nilo pomagati...« je vzkljnil John ob- upan in zgrabil Lucijo za roko.

Ona ga je ljubeznivo potrpljalo po njegovih roki, se prijazno nasmehnila in odkimala. »Slišali ste, kaj sem ob- ljubila, John. A vse bo še v redu.«

Bil je ves iz sebe. Poslednji žarek upanja je izginil z njegovega obraza. Brez besed je segel po klobuku, zamrmral »Na svidenje!« in odšel.

Amanda se je odkašljala. »Siro- mak... Karajote se je obrnila do Lucije. »Kaj si odložila v svoji spalnici? Čemu potrebujemo nov kovček?«

»Saj ni nov, sestra, se je zahihkala Lucija. »Tudi ni nič stal.« Pomežik- nila mi je. »Martini je bila proti temu, da sva ga prinesli sem. Ali me ne bi rajši pozneje oslela? Nadzornik Moore čaka...«

»Norica,« je jezna zamrmrala Aman- da. Odkašljala se je in odšla proti pisarni.

Ko sva ji z Lucijo sledili, me je moja mala sestrična uščipnila v laket s fantalinskim izrazom. Bila sem ogor- čena. Ali je tako izpričena, da ti niti Johnova presunljiva skrb ne gre do zivega? Ali ni strahotno, da je zbudila v nlem neizpolnilivo upanje? Ali res kaj ve?

Zdajci se je neka mala roka prikra- dila v mojo.

»Moj ubogi Watson,« je zašepetala Lucija, »zdaj se pač nič več ne spo- znaš! Verjemi mi: vem, kdo je mo- rilec!«

17.

Nadzornik Moore je cepetal po naši pisarni, ko smo vstopile. Jeff se je umaknil v ozadije, medtem ko je Amanda sedla za pisalno mizo; Lu- cijina in jaz sva sedli vsaka na eno stran. Nadzornik je sedel Amanda nasproti in govoril izključno samo z njo, kakor da nas ne bi bilo. Bil je videti nekoliko utrujen.

»Bržčas ste že izvedeli, Miss Beagle,« je začel, »da se Vincent Smyth v res- nici piše Victor Shaw, da je morilec in obelež kaznienc in da je bil mož aretirane Hestere Galove?«

Amanda je dostojanstveno prikimala, »Dekle je dovolj pametno, da nič ne taji. Sodí, da jo je neprestano zasle- doval...«

»Sodi?« mu je Amanda segla v be- sedo. »Povedala vam je torej...«

»Dovoli, da smo ugotovili, da je imela zadostne nagibe za umor.«

»Seveda,« je odvrnila Amanda.

Nadzornik jo je osinil s preseneče- nim in — kakor se je zdelo — malce razočaranim pogledom. Potlej so nje- gove oči obstale na pisemskem obe- žilcu; vzgl je v roko. Bila je de- bela steklena krogla; vzdihujoč jo je obrnil in opazoval plesoč snežinke, ki so počasi padale na srebrno se- leškoto pokrajino v notranjščini kro- gle. Sunkovito je položil kroglo spet

vzela svoje dekliško ime, se preselila v Newyork in si poiskala dobrega učitelja petja. Čez dan je delala v neki trgovini z glasbili, zvečer se je pa učila. Lepega dne je prišla njena stara prijateljica, teta Polly — Mrs. Joffe- yeva — v trgovino. Po tem slučajnem srečanju se je Hestera nastanila v Maison LaVelle. Mrs. Joffeyeva ji je tudi priskrbela angažma v »Harmo- niic. Hestera je bila srečna in zado- voljna. In potem... sva se spoznala. In... Očitno ga je bilo sram dalje go- voriti, a naposled se je le premagal: »Prosil sem Hestero, naj postane mo- ja žena. Odklonila je. Toda jaz je ni- sem nehal siliti — in tako mi je po- vedala svojo zgodbo.« Globoko je vzdihnil. »Grozno, kaj je vse prestala... Predlagal sem ti, naj se da ločiti — bila bi malenkost. A rekla je, da ne bi bilo dostojno nasproti meni, in ni- sem je mogel prepričati o nasprotnem. Zame pa ni nobene druge ženske na svetu kakor Hestera...«

Rahel nasmešek je preblisnil njegov otožni obraz. A prav tako hitro je tudi izginil.

»Pred nekaj meseci sva izvedela, da je bil Shaw ušel iz zapora in ubil ne- koga čuvaja. S tem je začela vsa Hes- terina preteklost spet oživljati. Bal sem se zanjo in prosil sem Hesekiela Beagle, naj zasluša Shawa...«

Amanda je prikimala. »Da, vem. Na nesrečo je ostalo Hesekielovo iskanje brez uspeha.«

»Rotil sem Hestero, naj odpotuje z menoj v Evropo,« je nadaljeval John. »A bila je že utrujena od večnega be- žanja. Prosila me je, naj ne govorim več ne o Shahu ne o poroki. Otopela je, postala brezčutna; poznala ni ne strahu, a tudi upanja ne. Takšen je bil položaj, ko to je snoči nekdo po- klicel po telefonu...«

Za trenutek je pomolčal. Ko je go- voril dalje, je bil njegov glas tako pri- dušen in zastran, da smo komaj razu- mele njegove besede.

»Prevzela jo je ena sama misel: iz-

slediti, kje se zadržuje in potlej oditi na policijo. Zasmel se je v telefon: da ve, da bi ga rada drugič izdala. In potlej ji je zagrozil, da se bodo potem njegovi prijatelji maševali na meni. Ukazal ji je, naj mu prinese kovček, ki ga je pustil v Maison La- Velle. Rekel je, da odpotuje v tužino in da se hoče samo še posloviti.

»Hestera je bila prepričana, da jo hoče ubiti. Njegova grožnja, da se bo maševal na meni, jo je bila prestra- šila.« John je stisnil pesti. »Kajpak je bil popoln nesmisel, da je res odšla na samotni kraj ob reki?«

»Saj ga ni bilo tja,« je nežno mi- rila Lucija.

»Če pomislim na to, kaj bi se bilo utegnilo zgoditi...« John je zastokal. Potlej je krepko dehal. »Kdo ga je umoril v njeni sobi? Kako...«

»To je pač vam veljalo, John,« je ugotovila Amanda.

Lucija je zastrmel v Amanda.

Amanda je mirno nadaljevala: »Ali se morete spomniti, kaj vam je dobe- sedno rekla Hestera, ko ste jo snoči poklicali po telefonu?«

»Da. Rekla je: »Ob devetih? Kaipak bom takrat doma, John.« Spominjam se celo glasu, zakaj pozneje nisem razumel...«

Amanda je prikimala. »Kdo ve, kdo je prisluškoval tem besedam.« Obrnila se je do Lucije. »Ta Shaw je moral imeti paidaša. Očitno je bil kljub svoji izpričenosti strahopetec. Oni drugi je bržčas izvedel umor, in sicer tako, da bi bil sum neizpodbitno padel na Hes- tero. Kako je nastala pomota...« Sko- mignila je z rameni. »Zdi se mi, da je najvažnejše, da skušamo izvedeti, s kom je Shaw občeval. Ali si morda že kaj preiskovala, sestra?«

Lucija ni takoj odgovorila. Za trenutek je pogledala Amanda, naposled je liho rekla: »Da, sestra. Mislim, da vem, kdo je morilec.«

John Bynam se je zdržnil, zastrmel v Lucijo, niti za trenutek ni odmaknil

Dalje prihodnjič

PRED 18 STOLETJI

Življenje v starem Rimu

Rimljani so delali samo dopoldne, popoldne so se zabavali in počivali

Zbudim se okrog šestih, okna imam še zaprta, ker se v miru in temi najbolj počutim. Prost sem, delam kar hočem in sledim samo svojim mislim, ne pa očem. Tako je pred približno osemnajstimi in pol stoletji napisal rimski pisatelj in odvetnik Plinij v enem izmed svojih pisem, ki se nam je ohranilo do danes.

Stari Rimljani niso bili zaspanci, temveč so vstajali takoj ko se je zdanilo. Oblekli so se hitro, ker so ponoči spali kar v tuniki in ne v kakšni posebni nočni srajci. Obuli so sandale in vrgli čez ramena nagubano ogrinjalo, samo o posebnih priložnostih so oblekli togo. Tudi negi telesa zjutraj niso posvečali posebne pozornosti. Omočili so si obraz in roke ter umili zobe z nekim posebnim praškom, zobne ščetke pa še niso poznali. Tudi zahtevali Rimljani niso obilno. Največkrat jim je zadostoval kozarec vode, ki so ga na hitro izpili.

V bogatih rimskih hišah je naznanil pričetek novega dne zvonec. Takoj na to so začeli po hodnikih in sobah hiteti suznji z vsemi mogočimi mehlami, lesjavami in posodami in pričeli snažiti. Komaj so očistili hišo nesnage, že so začeli prihajati v hišo prvi tužnjaki gostje: umetniki, rokodelci, učitelji, trgovci in odvetniki, ki so prebili z gospodarjem hiše njegovo delovno dopoldne. To so bili nezaposleni inteligenti, ki jih je bogat Rimljan nastavil in jih plačal kakor se mu je zahotelo.

Rimljani niso poznali ur kakršne imamo danes. Dan je bil razdeljen na dvanaest ur, šest ur so delali, šest ur so se zabavali in počivali. Vsaka količnik premožna hiša v Rimu je imela svojega suznja, ki je z udarcem na gong napovedoval vsako uro. Minute in sekunde pa tako niso bile važne, ker takšnih točnosti niso bili vajeni.

Pa poglejmo kako je premožen Rimljan preživel svoj dan. Nekako ob šestih zjutraj je vstal, se oblekel ob šestih dobri dve uri s svojimi učitelji in odvetniki. Okrog devetih je odšel v mesto za poslom, največkrat je pogledal na sodišče in se udeležil kakšne važne razprave. Morda je spotoma napravil kakšno kupčijo in si pridobil novih odjemalcev in prijateljev. Komaj je bila ura dvanaest, se je delovni del dneva končal. Odšel je domov, kjer ga je čakalo majhno kosilo. Navadno je za kosilo jedel kos mesa, zelenjavo in sadje. Potem si je privoščil urico počitka. To urico so imenovali srestac (šesta ura rimskega dne).

Popoldne nekako med drugo in četrto uro po našem času je Rimljan odšel v kopalnico. Če je imel lastno vilo si je uredil kopalnico z vsem razkošjem doma, sicer je pa odšel v javno kopalnico, ki je bilo urejeno z vso udobnostjo in je bila vstopnina zanj zelo nizka. S seboj je navadno pripeljal svoje suznje, da so ga masirali, ali si jih je pa v kopalnici našel. Javna kopalnica so imela nešteto prostorov. Najprej si prišel v dvorano, kjer je je običaj prijetna toplota. Tam se je telo tako rekoč okopalo v toplem zraku. V drugi dvorani so bile kopalne kadi, v tretji mrzle prhe, v četrto pa hladnejši zrak.

Ko se je Rimljan do popolnosti naučil kopele in masaže, je odšel v predel kopalnice, kjer so se Rimljani zabavali s posebnimi igrami. Najrajsi so se igrali z žogo, radi so se pa tudi sabljali in kegljali.

Naposled je proti večeru Rimljan odšel domov in si privoščil šele prvi večji obrok jedi. Večera je bila namreč najobilnejša.

Anche quest'anno, come gli altri anni, è stata organizzata a Venezia la cosiddetta «regata reale» — la gara delle gondole. In tale occasione, le antiche gondole lussuose depongono la loro sognante aria di mistero per diventare semplici imbarcazioni sportive di gara, manovrate dai muscoli di esperti rematori. La corsa verso la meta si svolge sul Canal Grande ove il vincitore riceve il premio dalle mani di un membro dell'Augusta Casa Reale. I vivaci Veneziani seguono con entusiasmo le gondole e i rematori. Tutte le rive brulcano di variopinte folle entusiaste che salutano i partecipanti alla gara. Sopra il variopinto scenario s'inarca il magnifico azzurro cielo d'Italia. — Doslej vsako leto in tudi letos so priredili v Benetkah tako imenovano «kraljevo regato» — tekmo gondol. Ob tej priložnosti se starinske, razkošne gondole osvobode vsega sanjavega in skrivnostnega in so samo še tekmovalni športni čolni pod vesli izurjenih, mišičastih veslačev. Po Canalu Grande hite vse do cilja, kjer pričakuje zmagovalca eden izmed članov kraljevske hiše in deli nagrade. Temperamentni Benetčani z navdušenjem opazujejo znane gondole in veslače. Vse obreže vrvi navdušene, pestre množice, ki pozdravljajo tekmovalce. In nad to pestro sliko se boči čudovito, sinje južno nebo...

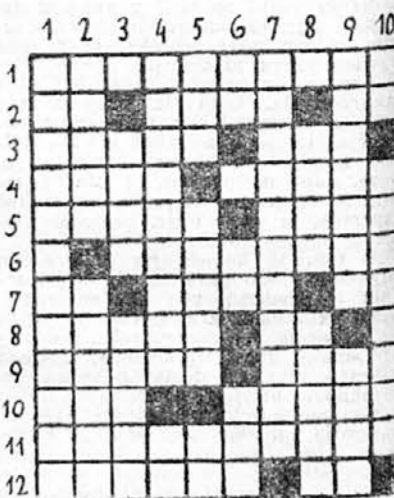
Sam sončni kralj je nosil lasulje, ki so tehtale do tri kile. Kljub temu ga je pa njegov sorodnik knez Filip Orleanski nekoč zdaleč prekosil. O njem poroča dvorni kronist: »Pred kratkim je prišla njegova visokost na ples s tako dolgo in krasno nakodrano lasuljo, kakršne še nihče ni videl. Tehtala je nič manj ko dobrih pet kil, ne vstevši nešteti zaponk, s katerimi jo je imel knez pripeto na glavi, da ni izgubila ravnoteže.

Zanimivo razpravo so imeli te dni na sodišču v Degebergu na Švedskem. Neka 84letna žena je vložila tožbo za ločitev zakona, češ da se z možem v zadnjem času ne razumeta. Njen mož je star prav toliko kakor ona, v zakonu sta pa živelja nič manj ko 50 let. Sodnik je izjavil, da zgodovina švedskega sodstva ne pozna podobnega primera, in je priporočal starki, naj si premisli. Za zdaj se ločitveni postopek še nadaljuje.

Japonska vojaška oblast na otoku Javi objavlja, da je ime otoka Jave izpremenila v Dyavo, češ da je to ime bolj v skladu z domačim malajskim jezikom. Na Bolgarskem je izšel poseben vladni ukaz, po katerem bodo žide, ki so zaposleni z obveznim delom, sodili po vojaških zakonih, če se bodo pri delu kaj pregrešili. Koks in gorilno olje pridobivajo iz šote v treh tovarnah na Švedskem. Ena izmed treh tovarnov proizvaja na dan po 3 milijone kil gorilnega olja. Po mnenju strokovnjakov ima koks, ki ga pridobijo iz šote, isto kalorično vrednost kakor koks iz premoga, prav tako pa tudi gorilno olje.

UGANKE

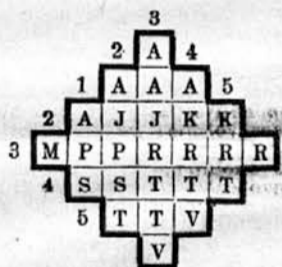
Križanka

Vodoravno: 1. Osamljenje, odločeneje (tujka). 2. Besedica, značilna za Primorca; leto (nemški); kemični znak za lahko in važno kovino. 3. Prhaj; pripadnik divjega naroda. 4. Madžarska reka in mesto; pokolenje, tih. 5. Voditelj mestne in tržne policije in cirkuških iger v starem Rimu; tujka za nalogo, stavek, pravilo, trditve, nauk. 6. Najvišje čustvo. 7. Predlog; vrsta žganja; časovni prislov. 8. Deli polja; znana poštna kratica. 9. Nedoločni zaimke; kovina ali planet. 10. Drugi; bog ljubni (množ.). 11. Oni, ki dela po načrtu, skladno; 12. Oblika glagola tlačiti.

Navpično: 1. Umetnik, ki skuša neposredno podati osebni vtis resničnosti, stvarnosti. 2. Predlog z 2. skl.; oblika glagola zgeniti. 3. Glavno mesto arabskega emirata Samarija; naredi kisló. 4. Zelo znano mesto; časovna kratica. 5. Ruska črka (i=j); zaščitnik Ljubljane (i=j); števnik. 6. Kemični znak za rodij; kemični znak za barij; žensko ime. 7. Stavbarstvo. 8. Posledica vzrejanja; le-nuhi v panju. 9. Iz njega bo nekoč Janez; vahabitski emirat v Arabiji. 10. Tuj spolnik; ščipalnik.

CAROBEN LIK

- 1. poljsko orodje, 2. športski pojem, 3. prometno sredstvo, 4. zmagovalce, 5. kazalni zaimke.

ZLOGOVNICA

Table with 16 rows and 4 columns for a Zlogovnica puzzle.

Iz zlogov: ba, bi, i, je, je, je, ka, kla, ko, last, let, ljak, lje, me, mor, na, na, net, nik, nost, o, o, o, po, rat, raz, ri, rič, sli, sto, tni va, ve, vrat, zdrav, zid sestavi 16 besed telega, pomena: 1. vrsta zgradbe, 2. vrsta plesa, 3. tema, 4. utežna enota, 5. pihalo, 6. del zemlje, 7. velika dobrina, 8. mogočnik, 9. začimba, 10. svojstvo, 11. del obleke, 12. nasebina, 13. sadno drevo, 14. sodni sluga, 15. sveta podoba, 16. nasprotje od zmage.

Druge in četrte črke od zgoraj navzdol vežejo kitajski pregovor.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: vodoravno po vrsti: 1. Peter Veliki, 2. Sveti Erasm, 3. Igo, b. ak, pe, 4. Herriot, 5. on, 6. Orfej, 6. l. eden, 7. re, 7. ostavljeni, 8. s. l. a. vrvi, 9. k. e. n. sklad, 10. imenje, aj, e. 11. lu. ena. Ana. Naloga o gibanju: Tramvaj in pešec si bosta spet najbližja v trenutku, ko bo njuna voz ravno spet premakne. V prvih trenutkih ponovnega gibanja ima voz manjšo hitrost kakor pešec in ta se mu zato še približava vse do tistega, ko tramvaj znova doseže isto hitrost, ki jo ima pešec. Nato ga vozilo vse bolj prehiteva in se mu oddalja.

Širom po svetu

Reka Gallego je poplavlila veliko površino zemlje v pokrajinah Zaragoza in Huesca v Spaniji. Voda je vdrla prav do predmestja mesta Zaragoza in naredila velikansko škodo. Uničila je polja, ceste in električne naprave, tako da so mnoga središča v mestu ostala brez luči. Sodijo, da je to največja povodenj na Španskem v zadnjem stoletju.

Na Bolgarskem je izšel poseben vladni ukaz, po katerem bodo žide, ki so zaposleni z obveznim delom, sodili po vojaških zakonih, če se bodo pri delu kaj pregrešili. Koks in gorilno olje pridobivajo iz šote v treh tovarnah na Švedskem. Ena izmed treh tovarnov proizvaja na dan po 3 milijone kil gorilnega olja. Po mnenju strokovnjakov ima koks,

JAKEC POTEPUH IN NJEGOVE DOGODIVŠČINE. Advertisement for a comic strip featuring a character named Jakec Potepuh.

A series of comic panels showing Jakec Potepuh's adventures, including encounters with a crocodile, a bear, and a giant.

Ali lahko poljubiš svojo taščo?

Namesto da bi praznovala srebrno poroko, sta odšla zakonca Johann in Marija M. iz Dunaja na sodišče, da bi se ločila. Zakonca sta 24 let živelja v zadovoljstvu, zdaj je pa zakonski mož postal ljubosumen na svojega 30letnega zeta. Opazil je namreč, da njegova žena dovoli, da jo zet poljublja; poleg tega jo je večkrat že spremljal na trgovska popotovanja.

Zet, prav tako pa tudi njegova tašča vstrajata, da nikdar nista prestopila dovoljene meje. Ker se pa mož ni dal potolažiti in je postal čedalje ljubosumnejši, sta zakonca vložila tožbi za ločitev zakona. Sodnik je ločil zakon po moževi krivdi in razsodil, da zet lahko poljublja svojo taščo kadar in kolikor se mu poljubi.

Koliko litrov zraka vdihavamo?

Odrasla oseba med spanjem vdihne šest do osem litrov zraka na minuto. Kadar človek naporno dela vdihne približno 50 do 60 litrov zraka na minuto, v izjemnih primerih pa tudi do 150 litrov.

Po mnenju doktorja Römppa, človek med spanjem zadihna 10 do 20krat na minuto, pri tekmi na čolnih pa na primer povprečno veslač vdihne nič manj ko 120krat na minuto. Delovanje mišic torej človeka prisili, da vdihava veliko količino kisika in spet izdihava ogljikov oksid.

5 kil težka lasulja

V času Ludovika XIV. (1643—1715) se moški, ki se je količnik držal mode, ni mogel prikazati med ljudmi brez lasulje. Cim daljša in polnejša je bila lasulja, tem bolj je ljudi na zmagaj poudarjala osebnost telega, ki jo je nosil.

Hjelgin dom

* LJUBEZENSKI ROMAN *

Bila je sirota; podedovala je bila skromno dediščino, ki je hitro splahnela. Po polni brat — očetov sin iz prvega zakona — je bil poglavlje del dediščine. Pijanec je in brez službe.

»Strašno je to z nezaposlenostjo, veste. Četudi je res, da je moj brat šibkega značaja, vendar zanesljivo vem, da bi postal kaj drugega, če bi bil dobil delo; pa nima posebne šolske izobrazbe, ali me razumete — ničesar nima, na kar bi se oprl. In brez dobrega izpričevala in nekoliko energije danes nikjer ne dobiš službe. Kdaj pa kdaj ima kakšno priložnostno delo. Skoraj vse, kar zasluži, zapije. Bojim se, da se je že preveč zapustil, da bi se mogel še izkoptati.«

Kako mirno je to pripovedovala! Občudovala sem jo.

»Vendar, ljuba Siri — zato mi pa tudi vi recite kar Kisinka, vsi drugi pri časopisu mi tudi tako pravijo — ali hočete s tem reči, da vi podpirate svojega brata?«

»Saj vendar moram.«

»In s tem denarjem, ki si ga prislužite v ekspeditu?«

»125 kron na mesec. To mi mora pač zadostiti.«

»Sveta nebesa! In jaz porabim svojih štiri sto vsak mesec skoraj do zadnje pare...«

»Toda vendar bi lahko dobili kakšno drugo delo. Saj vendar znate jezike — ali ste trgovsko izobraženi?«

»Stenografirati znam in pisati na stroj. Biti moram pa iz srca vesela, da sploh imam stalno službo. Le pomislite, koliko jih je, ki nimajo ničesar!«

»Če bi bila jaz na vašem mestu, vsekakor ne bi preživljala svojega brata.«

»Moram. Zaradi očeta.«

»Siri, nikarte vendar! Zakaj ste pa tak angel! Tudi pri časopisu... Zakaj dovolite, da vam vsi zapovedujejo? Zakaj storite vse, kar zahtevajo od vas?«

»Oh, to — to mi je pač v zabavo!«

»Utihihla sem; začutila sem se tako majhno.«

Zapoznili se je že, ko je naposled morala iti. Jelo je deževati, Siri pa ni imela plašča.

»Posodim vam tega tukaj.« Ponudila sem ji svoj zeleni dežni plašč.

»Najlepša hvala! Obkleka ga je pred zrcalom. In spet sem opazila izraz, ki sem ga razumela. Bil je izraz veselja, da je lahko vendar že obkleka spodobno, ljubko obleko. In ko je že tako dolgo tega, kar je kaj podobnega doživela!

Oh, kaj, tvegala bom! Siri je tako razumna.

»Če hočete, ga lahko obdržite, Siri. Pravkar sem si kupila novrže in zelena barva se mi nikoli ni podala. Vam pa pristojno, menda vendar niste tako neumni, da ne sprejemate daril?«

Siri me je za trenutek pogledala.

»Ne. Vsa v tem primeru ne. Prav pristojna hvala. Silno sem ga vesela.«

»Počakajte — zraven spada še klobuček.«

Spet vedri izraz, ko si je potisnila klobuček na levo uho. Zdaj je bila videti res dobro oblečena.

In krepko mi je stisnila roko v zahvalo.

Drugi dan mi prav za prav ni bilo treba iti v uredništvo, morala sem le k blagajni, da vzamem plačo. Blagajničarka je sedela ob snopu seznamov in bankovcev.

»Kdo bo pa dobil to bajno visoko vsoto?« sem vprašala in pokazala na bore tri desetake, zavite v pobotnico.

»To tu — oh, to je za Siri. Ta mesec je vzela že toliko predjuma. Najbrž je tega spet kriv njen brat.«

Zamišljeno sem spravila svoje bankovce v torbico. Tako težko je, pomagati nekemu, ki doživlja zdaj tisto, kar si sam že nekoč preživel. Nekatere druge je, če stigneš pet orov v roke beraču, ki pozovni pri vratih in ki ti v zahvalo odgovori: »Bog povrni! Ali kakor sva mati in jaz delali poprej — imeli sva svoje stalne siromake, h katerim sva zahajali, in prav nič mučeno nama ni bilo, vprašati, koliko

zdaj zasluži mož, ali dobivajo še podporo, in ali otroci se zmerom jedo v soli — in zdelo se nama je lepo in čisto v redu, če sva oddali božično kosaro z živili, ali če sva potegnili iz denarnice bankovcev in ga stisnili si romašni ženi v roko.

In bilo je tudi lepo in kar v redu, da je nato uboga žena s solzami v očeh blagoslovila gospo Helmerjevo in milostno gospodično, ker sta tako blagi...
»Cenče! To ni bila dobrot. To je bila sebičnost. Skoraj vsaka dobrot je sebičnost. Moja vsekako. Kako krasen občutek je, da si storil komu nekaj dobrega. Kupiš si tako rekoč delnico v nebesih...«

Kajpak je bila tudi to sebičnost, da bi tako rada pomagala Siri. Sebičnost in doberšen del sočutja.

Res dolgo sem premišljevala, kako bi ji pomagala. Ali naj ji stisnem bankovec v roko — ne, to bi bilo neokusno. Da je sprejela star dežni plašč, to je nekaj drugega... toda denar...
Nazadnje sem potisnila nekaj bankovcev v ovoj, napisala nanj s strojem naslov in ga vrgla v nabiralnik. To je bila najboljša in najsposobnejša rešitev.

Matti, Hans in Willi so me spremlili na postajo. Prav za prav bi bila morala potovati s tujezemskim vlakom; ničesar ne poznam, kar bi bilo tako polno posebnega ozračja — ali vsaj približno tako! — kakor železniška postaja poslednjih pet minut pred odhodom mednarodnega vlaka. Samo tujo govornico sliši in povsod vidiš poplavo kovčegov s pisanimi lističi! In vsa tista vnetja prizadevanost in slovo in plapolajoči roci! Da, tako bi moralo biti.

Zdaj sem pa potovala v čisto navadnem, vsakdanjem vlaku in Bergen. Malo popotnikov, nekaj trgovskih potnikov s kovčigi, polnimi vzorec, nekaj vresečih Bergenčank, neka mati z dvema otrokoma. Ne, ura slovesa ni bila zavita v prav nič slavnostno razpoloženje.

Triperesna deteljska je si očitno oddahnila, ko sem jim dejala, da ni treba čakati na odhod vlaka in da lahko gredo svojo pot. Gledala sem za njimi, ko so hiteli proti izhodu. Matti je čebljala in se smejala, vseob Willi je desni. Hans je očitno imel oči samo zanjo.

Tako ljubi so, vsi trije. In vendar jih nikoli ne pogrešam. Matti sem spoznala pri nekem tekmovalcu za najokusnejše pogrjneno mizo. Omislila si je bila moderno mizo z zelenim steklenim slonom na zrcalnem pladnju, stirioglatimi krožniki in kozarci s črnimi podstavki. Dobila je pa šele tretjo nagrado. Tako je naneslo, da sva pozneje skupaj pili čaj, in odtlej sva bili skorajda nerazdružljivi.

Matti je prav takšna kakor njena miza. Moderna in dejavna, spretna in energična. Plava v srečni nevednosti glede osebnosti, kakor so Goethe, Byron, Bach in Schubert. Narobe pa ima zelo v časteh Freuda; a zaupala mi je nekoč, da bi bila skorajda umrla od dolgočasia, ko ji je neki prijatelj nasvetoval, naj bere Hamsona. Rada pa čita moderne ameriške pisce in zbira gramofonske plošče s foxtrotom. Prijatelj, ki se je navduševal za Hamsona, je zapustila. Willi je trgovec in se rad laska, igra bridge in je strokovnjak za liker. Oba igra teniš, oboje se smučata.

In Hans — da, o Hansu ni dosti povedati, razen da je Willijev prijatelj in njegov stalni spremljevalec.

Zdaj so vsi trije izginili s postaje in kmalu nato je vlak potegnil. Zadušljiv, prezakurjen spalni odelek tretjega razreda. Dobila sem srednje posteljo; bila je že pripravljena za noč. Ležala sem budna v temi, toda zaradi drugih si nisem upala prižgati luči. Nad menoj je spala uradnica iz Haugesunda, v spodnji postelji neka debela ženska iz Sunnfjorda.

Tam onstran so stale goré in v majhnih dolinicah sinje, sinje jezero... nato travnik z dvema ovčama in belopopelkano hišico. In nato spet goré. Neke gospod, zdel se mi je učitelj, je prišel iz sosednjega oddelka. Grajačo je pogledal moj lahkomiselni klobuk in cigareto. Dvakrat je zahrkal in zakajhal. Nato je prišel z besedo na dan:

»Ta voz je za nekadilce!«

»Za koga?« sem vprašala in se ljubezno nasmehnila.

»Tukaj ne smete kaditi,« je ponovil. »Oh, tako,« sem dejala in ugasnila cigareto. »Prosím, da mi oprostite. Nisem vedela, da utegne nekaj cigaretnega dima moškega motiti.«

Antinikotinst je zlošček molčal. In tedaj sem dobila enega svojih zloknobnih napadov. Ob življanju najlahkomiselnejšega šlagerja, kar sem si jih mogla tako na hitro domisliti, sem si po najboljši moči prepleškala obraz z rdečim za lica, za ustnice in s pudrom, čeprav to ni moja navada.

»V 24 URAH barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

Zaščitnik kreposti me je še za trenutek premeril, nato se je obrnil in izginil.

Usoda je hotela, da sem zjutraj sedela v jedilnem vozu prav njemu nasproti.

Zajtrk je najlepša gostija, kar jih poznam. Jem kakor volk in kolikor več pojem, toliko boljše volje sem. In kako šele tukaj, v svežem, prezračnem vagonu, ki je bil tako čudovito izprememba po duševnem spalnem odledku! In razgled skozi okno — in sonce, ki je sijalo skozi steklo — in sveži kruhki in dišča kava! Vse bi bilo lahko lepo, če ne bi ta človek meni nasproti nosil jedi v usta z nožem.

Če je nekaj na svetu, zaradi česar lahko zbolim, je to pogled na ljudi, ki grdo jedo. Ta slabost utegne morda omiliti to, kar sem tedaj storila. Vzela sem vilice prostrega jedilnega pribora in sem jih ponudila učitelju: »Prosím! Gotovo niste dobili vilic!«

Učinek je bil huji, kakor sem si bila predstavljala. Zaprl me je sopo in govor. Bil je bolj rdeč kakor moje rdečilo, ki ga je poprej s takšnim zanjevanjem ogledoval. Pogotnil je ostaneke svoje kave in izginil. Jaz sem si pa veselo vzela še en kruhek.

Toda nato sem se zatopila v globoko premišljevanje.

Zakaj je tako, da čutimo včasih veliko, zavedno veselje, če smo nezvojeni in zlobni?

očeta na cedilu in odšel za njo, ne zavedajoč se, kakšne strašne posledice bo imela ta njegova poslednja nepremišljenost.«

»To je skoraj neodpustljivo!« je vzklila Liana.

Pierre se je nasmehnil. »Ko boš starejša, mala Liana, ne boš več tako neprizanesljiva, posebno ne, kadar bodo na tehtnici zaljubljeni. Saj bi tudi jaz zaradi tebe malodane pozabil na svojo sveto dolžnost. Zdaj bom storil vse, da bom opral očetovo čast. Povrniti mi bodo morali tudi premoženje, ki sem ga bil moral žrtvovati za očeta... Samo nečesa mi ne bo nihče povrnil: življenje mojega ljubega očeta!«

Spet so mu v oči navrele solze, toda trdno je nadaljeval:

»Vsemu nakljub bom odpotoval v Argentino. Tam bom uredil svoje zadeve, potem se bom pa preselil nekam v francosko provinco... Kupil si bom hišico, kakršno sem si tolikokrat v mislih risal, lepo podeželsko kmetijo. Tam bom živel novo, zdravo življenje. Ali boš šla z menoj, moja ljuba mala ženica?«

»O, to si bom pa morala premisliti,« je zašepetala Liana, ki se ji je zdelo vse to kakor v sanjah. »Morda pa ne misliš resno, Pierre?«

»Tako, kakor zdaj tukaj stojim,« se je zasmel. Zdaj šele je opazila, kako mlad je še in kako srečen je lahko njegov obraz, ki ga je doslej videla samo žalostnega ali zamišljenega.

»Naj bo,« je zašepetala, komaj verujoč v srečo, ki jo je doletela. In nato se je trepetajoča in brez odpora prepustila njegovim krepkim, mladim rokam.

In tako se je zgodilo, da mlada Liana pri poroki, teden dni nato, ni izpremenila svojega primka. Iz vdove po Anatolu Lussanu je postala madame Pierre Lussanova.

KONEC

Ko je pripeljal vlak v Bergen, sem spet videla svojega učitelja. V eni roki je držal popotno torbo, v drugi dežnik. In na njegovem vratu je viselo mlado, visokoraslo dekletce s plavimi kitami in vzklialo veselo in glasno: »Dobro došel, očka!«

Ne morem zatajiti, da me je bilo sram.

Oddala sem kovčeg v garderobo in se odpravila s takšnim v pisarno Handjedelnice. Tamkaj sem staknila Handsovega strica, debelušnega dobrodušnega gospoda, ki je očitno sedel na milijonih.

»Dobro došli v Bergnu, mala gospodična! Kako ste potovali? Kako gre Hansku? Da, ladja bo odplula šele pozno zvečer. Da, zdaj imajo vsi še polne roke dela s tvorjenjem in nakladianjem premoga. Ne, nič zahvale, prav nič nas ne stane, če odpremo takšno dekletce v Amsterdam, saj je ladja vendar tja namenjena. Po poti boste dobili lepo vreme, da, lepo vreme boste imeli ves čas. Kaj boste ves božji dan tu počeli? Ali poznate mesto? Oh, vsekako si ga morate ogledati!«

Njegov prijazen slap besed je priklopel do povabila na kosilo in do namiga, naj se takoj, brž ko bom sita pohajkovanja po mestu, zatečem k njegovi ženi. Poplačala sem mu ljubeznost s pozdravi od Hansa in sem mu narisala njegovo življenje in prizadevanje, njegove nade za bodočnost v kar najbolj rožnatih barvah. Slutila sem, in sicer upravičeno, da je Hans v finančnih odnosih s svojim stricem in da ga naj zato naslikam kot resnega, delovnega, prizadevnega mladeniča. Zato sem zamolčala nekatere nekoliko sumljive postajice Handsove vsakdanje poti, pozabila sem omeniti njegovo nekoliko prečitno nagajenje do neke gledališke pevke; njegovi stalni, toda ne izogibni izdatki za nekatera podjetja kakor »Moulin Rouge« in »Scala« so kar na lepem izginili iz mojega spomina. Kar je pa sicer še zanimivega povedati o Hansu, sem lahko s čisto vestjo povedala celo takšnemu petičnemu stricu. Tako skrbno sem izbirala besede, da se čisto nič ne bi začudila, če bi prihodnje dni odšlo iz Bergna po pošti pismo z napisom »v vrednosti sto kron!«. To uslugu sem bila Hansu pač že zato dolžna, ker mi je priiskrbel to potovanje.

Nato sem si ogledala zbirke Rasmus Meyerja in Muzej Hanse, pečljala sem se z žično železnico v Flöien, kjer sem se dala fotografirati in sem pila čaj. Vsakdanje razglednice za Hansa, Matto in Willija. Matti si je prepovedala razglednice s križcem in podpisom »Tukaj sem zdaj jaz,« zato sem ji pisala samo:

»Zdaj sem se peljala z žično železnico čez navpično steno. Če bi rada vedela, kakšna je žična železnica, si predstavljaj, da ima navadna železniška otoka z dvigalom. Ta otrok je žična železnica. Pozdrav, Kisinka.«

Točno popoldne sem prišla k stricu na obed. Elegančna vila sredi mesta, služkinje v črnem in belem, velika veža s čudovitimi slikami, salon z gobelini. Gospodinja z briljanti v ušesih. Bogu bodi hvala, da sem se domislila in ji prinesla cvetlice. Bila jo je sama ljubeznost.

Madeira k juhi, rdeče vino k pečenki, liker h kavi.

Ladjar je obžaloval, da mora nazaj v pisarno. Nato sem klepetala z gospo o potovanjih v tujino in še posebej o svojem.

»Da, prvič je zmerom lepo,« se je nasmehljala. »Še točno se spominjam,

kako je bilo, ko mi je bilo sedemnajst let in sem potovala v neki švicarski penzion...«

Pet minut obujanja spominov. Z moje strani vljudna pozornost.

»Ali potujete na Nizozemsko, k sorodnikom, gospodična Helmerjeva?«

»Da, k teti.«

»Oh, to je prijetno, če imaš znanec, ki jih lahko obiščeš.«

Da, da, to je prijetno. Bila sem čisto istega mnenja.

»Potujete menda samo, da bi prišli z Norveškega in si nekoliko ogledali svet?«

»Da, delno. In tudi, da bi nekoliko izpregla.«

»O?...« Nemo vprašanje. Hans ji očitno ni bil nič povedal o meni.

»Po poklicu sem namreč časnikarka.«

»Oh — res? Kako zanimivo! In pri katerem časopisu?«

Povedala sem ji.

»Ni mogoče! Zdaj je bila vljudna pozornost na njeni strani.

Ko sva obdelali žensko stran, sva prišli do oblek, in te so zapečatile moje usode. Ogrelji sva se za to snov, vzela sem celo svinčnik in ji načelkala model, ki sem ga videla pri najnovejši modni reviji. Nato se je vnel resen besedni dvoboj, ali je stekleničnodelna barva lepša od mahovzelenih in ali je kitajski krep boljši od žrčeta.

Ta zanimiva snov razgovora je izpolnila popoldne od petih do sedmih, tedaj je pa ladjar telefoniral iz pisarne in oznanil, da je čas, da dekletce pride.

Bilo je odrešenje. Moja ljuba gostiteljica se je očitno dobro počutila, želela mi je srečno pot. »Brala bom vašo žensko stran z velikim zanimanjem, in kadar boste priobčili nove modele, mislite tudi na debelušne ženske, ha, ha, ha!«

Ko sem bila zunaj, sem se olajšana oddahnila. Zdelo se mi je, da sem del tega zastojarskega potovanja že odplacala.

Kdaj pa kdaj se me loti izkušnja, da podvomim in tehtnost svojega dela.

Ležala sem togo na hrbtu v ladijski kabini. Rumena parafinska svetilka je otožno osvetljevala moj zeleni obraz in zdolgočasno in potovanja vajeno sijala na moj plašč, ki je nihal sem in tja s preciznostjo nihala. Ena — dve, ena — dve, ena — dve.

Prav za prav nisem imela morske bolezn. Čutila sem samo, da jo bom dobila, brž ko se bom ganila.

Na temnem zaboju poleg je stala skodelica mrzlega čaja in debel, priščen krožnik osladkanega prepečenca. Ladijski strežnik je bil že večkrat tukaj, se izpodbudno nasmehljaj in vselej vprašal s istim, ljubeznivim glasom: »Ali gospodična še česa želi?«

Želela si nisem ničesar drugega kakor čaj — in simpatični ladijski strežnik je vselej spet stekel po čaj, v katerem je plavalo mnogo lističev, in mi ga prinesel.

Ne, ladja, na katero sem zašla, ni bila razkošen parnik. Bila je krepak, neudoben, toda uporaben predstavnik norveškega trgovskega brodogoja. S svojimi 2000 tonami se je varno in vajeno zibal čez morje, noseč sliherno breme, ne da bi pisnil. Nosil je celo zeleno častnikarko iz Osloja.

Slišala sem, kako so ljudje pripovedovali o strašnem smrdu na ladjah, ob katerem človek lahko zbolí. Oh, vi nežni, razvajeni potniki z razkošnih parnikov, poskusite samo enkrat preživeti tri dni in tri noči na tovrstni ladiji! Tam je ladijskega smrada na prebitek! In veste, kaj je ladijski smrad? Spektrum vseh smradov. Kakor spaja barvni spektrum vse barve, tako spaja ladijski smrad vse vonje. Vonj po bitku s čebulo, po hlapni svetilki, po starih pomijah, po pečeni slanini... To je ladijski smrad, ve nežne rastline, ki še nikoli niste potovale drugače kakor v prvem razredu potniškega parnika!

Dalje prihodnjije

njen prvi mož

LJUBEZENSKI ROMAN

»Mislili ste torej, da sem jaz tista ženska, s katero je pobegnil iz Argentine?« je smeječ vprašala. »In nameste tega sem bila jaz tista, ki je vašemu stricu dajala denar za cigare in črno kavo!«

»Da, da, vem...«

Nenadno je Liana zardela.

Očitno je vse do današnjega dne Pierre Lussan imel o njej kaj slabo mnenje. Zanj je bila mlada žena starega bogataša, upajoč, da bo po njem kaj podedovala... Zakaj ni ravnal drugače z njo? Zakaj je vseeno čutil potrebo, da se ji približa? In zakaj torej tisti žgocí, vse izbrisajoči poljubi v Saint-Germainskem gozdu?

»Ali ste se zdaj prepričali, da nisem prav v ničemer kriva nesreče vaše družine?« ga je vprašala.

»Povedal sem vam že, Liana,« je nežno dejal. »Ze, ko sem vas prvič videl, se mi je zdelo, da sem na napačni poti. Nekaj močnejšega od mene me je pa pritezalo k vam, tako da sem vam bil za petami tudi takrat, kadar ni bilo to tako nujno za moje »raziskovanje«. Očitno sem si, da nisem vreden očetovega spomina, zakaj maščevalna misel nasproti vam je v meni že kdaj splahnela in se umikala čisto drugim, prav nasprotnim čustvom... In nato tisti večer, v Saint Germainu...«

Liana je zardela. Pierre je to opazil in živahno vzklilnil:

»Ali sem vam kdaj kaj zalega storil?«

»Ne, nikakor.«

»Verjemite mi, sila, ki me je gnala, je bila močnejša od mene. In zdi se mi, da vas tudi nisem vselej tako zelo vznejevoljil, ali ne?« Nehote je v nje-

govem glasu zazvenelo nekaj otroško porednega.

Spet je temno zardela.

»Liana, ali mi morete odpustiti?« Molče je prikimala.

Prijel jo je za roke in jih jel nežno poljubljati. In ko jih ni odtegnila, jo je pritignil k sebi in poljubil na ustnice. Ko je bil njen obraz čisto blizu njegovega, je videl, da ji polzijo po licih solze.

»Ljubo moje, kaj ti je?« je prestrašeno vzklilnil.

»Preveč sreče naenkrat,« je odgovorila. »Tako dolgo sem bila prepričana, da ne bom nikoli doživela trenutka, da me je ljubljeno bitje ljubilo, da me je zdaj ta trenutek tako prevzel.«

Tiho jo je gladij po laseh, čudež se njih svilnati mehokbi. Tudi njemu se je zdelo zdaj skoraj nerazumljivo, da drži v objemu njo, po kateri je tako dolgo hrepenel...
»In tisti papir?« je čez čas vprašala, ko se je zbudila iz nežnih sanj v njegovem objemu.

»Ta papir je potrdilo, ki sem ga tako dolgo zaman iskal.«

»Moj Bog, ali je bil Anatole tako površen, da je mogel kaj takšnega storiti?« je vzklila Liana in zmajala z glavo. »Bil je vendar videti pošten in dober človek.«

»Zdaj, ko držim to dragoceno listino v rokah, se tudi sam vprašujem, kako je mogel biti tako površen, da je s samo površnostjo zakrivil takšno tragedijo. Vendar se mi zdi, da ga vseeno nekoliko razumem: ob tistem času, ko bi bil moral prinesiti to usodno potrdilo mojemu očetu, je njegovo pot križala ženska. Pustil je mojega

HUMOR

Veliko upanje

Mali Jakec vpraša teto, ki sedi za toaletno mizico in se pudra: »Teta, kdaj bom tako velik, da se mi ne bo treba umivati in se bom lahko kar napudral?«

Dobesedno

Gospodinja: »Ne morem si misliti, kako ste mogli dovoliti, da vas je dimnikar poljubil.«

Služkinja: »Gospa, prav nič ne morem zato. Nenadno mi je postalo črno pred očmi in sem se šele čez čas zavedla.«

Zrcalo je krivo

Sef: »Gospod Zamudnik, že spet ste eno uro prepozno prišli v službo.«

Zamudnik: »Saj ni čudno, da sem zamudil. Pomislite, ko sem zjutraj vstal in se pogledal v zrcalo, se v njem nisem videl in sem torej mislil, da sem že odšel. Legel sem nazaj v posteljo in se šele čez pol ure spomnil, da sem zrcalo večeraj razbil.«

Egoizem

Melka, danes sem se zavarovala za življenje.«

Saj vem, da misliš zmerom samo nase!«

Točnost čez vse

Zvezdoslovec skrivnostno pove svojemu tovarišu: »Nikogar ne bi rad prestrašil, vendar sem prepričan, da boš leta 6479, zemlja in Mars tresla skupaj.«

Materinski jezik

»Očka, zakaj pa pravimo materinski in ne očetovski jezik?«

»Zato, ker imajo očete malo priložnosti, da ga uporabljajo.«

Učinkovito

Dve ženski se srečata. Potem ko sta druga drugo povedali vse novice, pravi prva:

»Slišala sem, da vaš mož zadnji čas ostaja zvečer doma. Povejte mi no, kako ste to dosegli?«

»To sem napravila čisto preprosto,« odgovori druga. »Nekoč, ko je spet prišel zelo pozno domov, sem tiho vprašala iz postelje: »Ali si ti, Janez?« Mojemu možu je namreč ime Jože.«

Učna doba

Vsi ja imajo radi

Marička je živahna. Marička je ljubezniva. Vsi jo imajo radi. Zmerom in povsod jo vabijo, zakaj ona še tako dolgočasno družbo poživi. Če greste z njo na izprehod, boste dvakrat veselili. Opozarjala vas bo na cvetlice in drevesa in vam zdaj pokazala veliko, rjavo žabo med ovčimi listi, zdaj pisanega metuljčka, ki ga sicer ne bi bili videli.

Z Maričko se razen tega lahko pogovorite o vsem, »kar vam leži na duši«. O vseh še tako neznanih področjih ima svojo skromno, naravno mnenje. Pri slehernem razgovoru se spominja na toliko drobnih reči in dogodkov, ki jih je kdaj doživela ali videla. Presenetljivo dosti je brala. In prav za prav se čudim, kje jemlje čas za branje in šivanje. Staro obleko zna namreč tako prenoviti in poživiti, jo osvežiti z majhno osebnostjo, pa naj bodo to pisani, živahni žepi ali nov ovrtnik, ki si ga je sešila čez noč.

Maričko poznam zdaj že pet let in čedalje bolj priljubljena je pri vseh znanih in ima mnogo resničnih prijateljic iz raznih krogov. Zakaj Marička ne zna samo prijetno kramljati, temveč pozna tudi skrivnost miru in zna tudi prav tako prijetno poslušati.

To pa še ne pomeni, da je Marička angel. Kajpak ima tudi svoje napake, ker je bitje iz mesa in krvi. A kljub temu je najočarljivejša oseba, kar jih poznam. Skratka, Marička je živa.

In to je na koncu koncev najvažnejše. Zakaj dosti zanimiveje je, hodi ti skozi življenje z odprtimi očmi kakor z naspol priprtimi, kakor počne večina ljudi. Težko je, biti zabaven in optimističen, če se ne počutiš zdravega. Vselej pa ni naša napaka, da smo bolni. A pogosto kratko in malo pustimo vnevar, čeprav se telesno počutimo tako rekoč medlo in brezbarvno. Pazite, kaj jeste! Ne preveč močnih jedil! Veliko mrzle vode, sadja in sočvja. Spite stalno pri odprtem oknu.

Predvsem pa: zanimajte se za vse! Nikoli se ne dolgočasite in tudi sami ne boste dolgočasni. Ostanite »na tekočem«! Glede dogodkov današnjih dni. Pri tem ne mislim ravno, da veste za sleherni zmagi in vsak poraz v vojni, temveč vse, kar odkrijejo novega na novih, pozitivnih področjih. Tu in tam berite tudi kakšno knjigo, ki ni ne ljubezniva in ne kriminalen roman.

Ostanite dobrosrčni! Telesna bolezen pogosto izvira od skrbi, občutljivosti in duševnih težav. Najpriljudnejši in najljubeznivejši ljudje so navadno tisti, ki imajo najtežje življenje za seboj. Mi vsi imamo svoje skrbi, a to še ni vzrok, da smo trpki do svojih bližnjih. Ljubezen je magični eliksir. Zato gojite v svojem srcu ljubezen do vseh dobrih ljudi in nikar ne sprejmite vsakogar z nezaupanjem. Učite se od mlade Maričke, kako je treba živeti. V.

NAS NAGRADNI NATEČAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Jabolni štrukli

Naredi navadno krompirjevo testo, kakršno narediš za emoke, in ga razvaljaj. Potresi ga za olupljenimi in nastrganimi jabolki, ki jih potreseš s cimelom in nastrgano limonovo lupinico. Štrukli zvilj, zavij v belo krpo in kuhaj približno eno uro v slanem kroupu. Ko je kuhan, ga nareži na rezine, potresi s sladkorjem in zabeli.

A. B., Ljubljana

Makaroni s papriko

Duši na masti ali olju na rezine zrezano zeleno papriko in paradižnike. Dodaj precej sesekljane zelene peteršilja in česna in po malem zalivaj z vodo, da postane vse mehko. Osoli in po okusu opopraj. Ko vsa voda povpre, prideni papriki kuhane in preplaknjene makarone, vse skupaj dobro premešaj in dai kot samostojno jed na mizo. Zraven se poda solata.

M. K., Ljubljana

Piskoti brez masla

Znemi v testo 10 dek krušne moke, 2 zavitka vanilijevega sladkorja, 3 deke sladkorja, 1 rumeniak, 5 dek krompirjeve moke in pol zavitka pecilnega praška. Vsenu primešaj vode, da dobiš dovolj mehko testo. Testo naj počiva 1 uro, potem ga pa zvaljaj in izoblikuj primerne oblike. Piskote peči v precej vroči pečici, da lepo zarijave.

Z. B., Ljubljana

Dušene buče

Jedilno bučo dobro očisti in zreži na kocke. Prav tako očisti in nareži na rezine 2 do 3 paprike, nekaj svežega paradižnika, če pa tega nimaš, pa lahko vzameš tudi paradižnikovo mezo. Vse to daj na razbeljeno olje ali mast, osoli, prideni malo kumne, če hočeš tudi popra, in duši do mehkega. Dušene buče morajo biti goste; postavi jih s krompirjem na mizo.

K. T., Ljubljana

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete ta-

koj po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinski tednik«, Kotiček za praktične gospodinje, Ljubljana, Poštni predal 345.

Ali ste vredni svojih prijateljev?

Prepričajte se sami!

Prijatelja spoznaš v nesreči. Prijatelja je laže najti, kakor obdržati.

Prijatelja si ohrani, ki le prijateljstvo ljubi, po tujem ne kani.

Prijateljstvo še preje mine kakor ljubezen... Zaradi praznega niča in še manj ko niča... Ali ste prepričani, da nimate nobene izmed tistih napak, ki dragoceno prijateljstvo uničijo? Odgovorite pošteno na naslednja vprašanja:

1. Če vam prijateljica reče, da ima pesu rajši kakor krompir, ali da ji je rdeča barva ljubša od višnjeve, ali ji boste odgovorili: »Kako smešno!«?
2. Če ima vaša prijateljica uspeh pri moških, ali ste ponosni nanjo brez ljubosumnosti?
3. Če nameravate kupiti kakšen razkošen predmet, ali dovolite, da vam prijateljica reče: »Ne, to je predrag!«
4. Če kupite torbico in je vaši prijateljici silno všeč, ali bi bili bolj veseli, če bi ji jo podarili (čeprav si tega razkošja ne morete privoščiti) ali bi jo kljub temu obdržali zase?
5. Ali ste zmorni, pred svojimi prijatelji prikriti svojo slabo voljo, da še oni ne trpijo zaradi nje?
6. Ali bi se odrekli zabavi, če bi vas prijateljica prosila, da jo spremita k zdravniku ali zobozdravniku?
7. Ali rajši slišite upravičen očetek kakor poklon s strani svoje prijateljice?
8. Ali mislite, da je potrebno, da svojim prijateljem naštevate napake, čeprav z izgovorom, da jim bo to koristilo?
9. Ali ste zmorni, zamolčati nepomembno skrivnost, čeprav bi lahko z njo briljirali?
10. Ali svoji prijateljici radi posodite svoj dežni plašč, če odhaja na popotovanje?
11. Če bi se vaša prijateljica rada odpočila, ali lahko mirno vztrajate v njeni družbi in nekoliko brzdate svojo prekipeljočo živahnost?
12. Če izveste, da je prijateljica bolna, ali najprej vprašate: »Ali je nalezljivo?«
13. Ali se odkritosrčno veselite sreče svojih prijateljev, čeprav vam ta sreča ni usojena?
14. Če se vam zdaj znanca vaše prijateljice »nemogoča«, ali jo boste vseeno povabili z njo vred k sebi, ker prijateljica ceni to damo?
15. Ali svoje prijatelje neprestano mučite s svojimi načrti in upanjem za bodočnost, svojimi namerami in skrbmi?

Po gornjih vprašanjih ste lahko spoznali, da gre za tisto pravo, resnično prijateljstvo, ki je največkrat dragocenejše tudi od ljubezni. Ne za eno tistih »prijateljstev«, za katere je ta beseda zloraba. Pravo, resnično prijateljstvo je premoženje, a dandanašnji žal tako redko. Če ste ena izmed tistih ljudi, ki jih osrečuje takšno prijateljstvo, je pač prav, da se prepričate, ali ste ga sploh vredni.

Če ste na vprašanja št. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13 in 14 odgovorili z »da«, jih označite s piko. Prav tako storite, če ste na vprašanja št. 1, 8, 12 in 15 odgovorili z »ne«. Če nateštujete manj ko 6 pik, natančno pre-

Obleka, ki je na neki švicarski modni reviji dobila največ glasov — in vendar je tako preprosta! Njen čar je prav v tej preprostosti: edini okras sta dve široki beločrni ornamentni progi na črnem volnenem jerseyu, zaključeni z rdečo progjo. Tudi široki nagubani pas je iz rdečega blaga.

(Ti trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Trije praktični modeli za prehodno dobo: k temnemu krilu in tesni čepici nosite svetlejšo kockasto dolgo jopico, v pasu nagubano in prepeto s širokim pasom. — Kockasta blaga bodo letošnjo jesen in zimo velika moda, zato vam prinašamo že vnaprej nekaj prikupnih modelov. Eden izmed njih je obleka iz kockastega blaga, ukrojena po zadnji modni; kimonskimi rokavi, dolgim životom in širokim pasom. Posebno učinkovito je izrabljena smer črt. Ukrojena je lahko dvodelno. — Tretji model je dolga jopica rjastorjave barve; nosi se z nagubanim krilom iz drobnokockastega blaga, s katerim je okrašena tudi jopica v obliki positih zepov.

študirajte vprašanja in odgovorite. Tako boste morda odkrili, česa vam manjka, da si pridobite, ali ohranite odkritosrčno prijateljstvo: dobrote, živahnosti, potrpljenja ali uvidevnosti.

Če ste našeli 6 do 9 pik, se opazujte, zakaj svoj značaj utegnate še tako izoblikovati, da boste vredni pravega prijateljstva.

Če imate več ko 10 pik, lahko mirno gledate bodočnosti v oči. Življenje vas bo obdarilo z neprecenljivo srečo — ali vas je pa že — da vas bodo v sreči in nesreči obdajali dragi, zvesti prijatelji!

Umetnost serviranja

Okusno pogrnjena miza velja pol obeda

Posebno danes. Prav zato, ker postavite na mizo skromen obed, pogrnite mizo tako, da bo prijetna za oči. Užitek bo dvakrat večji. Kako drobno dejno in osvežujoče je, če po trudopolnem delu z veseljem sedete za lepo pogrnjeno, prijetno servirano mizo! Pa čeprav postrežete samo s krompirjem. Posebno pa velja to takrat, kadar imate goste.

Prinašamo majhno shemo in nekaj pravil, po katerih skušajte pogrniti mizo tudi ob delavnikih in tudi takrat, kadar imate veliko obiločanje!

1. Zlica in vilice naj leže vselej na konici.
2. Prtič naj bo preprosto zganjen in položen na krožnik.
3. Kruh položi v zganjen prtič.
4. Ko jed postaviš na mizo, ne pozabi k vsakemu krožniku postaviti velik kozarec sveže vode.
5. Vino sme biti natočeno samo do dveh tretjin kozarca.
6. Vsak krožnik, ki ga prineseš na mizo, prej segrej.
7. Nikoli ne polagaj dveh krožnikov drugega na drugega, razen za juho.
8. Misli vselej na to, da lepo urejene cvetlice mizo počive in polepsšajo.

Ali vas smem seznaniti...

Nekaj pravil o predstavljanju

Ena najvažnejših dolžnosti dobre gostiteljice je, da ljudi v svoji hiši seznanja na korekten način. Uspeh družbe je pogosto odvisen od tega, kako je gospodinja predstavila goste, čeprav samo slučajno, drugega drugemu. To mora storiti tenkočutno, preprosto in dobre volje.

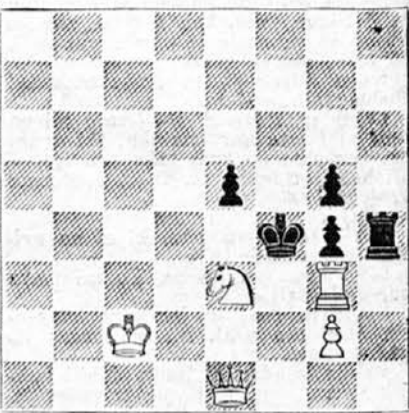
1. Miren, jasn glas je kaj važen. Če predstavljate ljudi drugega drugemu, bodite zbrani, ne pa razburjeni, da se goste vznemirite in da jim je nerodno namesto vas. Z mirnim, a razločnim glasom izgovorite imena svojih gostov. Tako neprijetno je, če mora kdo še enkrat prositi gostiteljico, da mu pove ime predstavljenega gosta. Še dosti bolj je pa neprijetno — kakor se pogosto zgodi — da vam predstavijo človeka, pri tem zamrmrajo ime tjavdan, da ga sploh ne slišite. S »predstavljenim« človekom se potem ure in ure razgovarjate, nazadnje pa ne veste ne njegovega imena in ne poklica.
2. Vselej predstavite gospoda dami in mlajše osebe starejšim, če so iste-ga spola. To seveda ne velja za izredne primere, če gre za dostojanstvenike iz vladnih ali cerkvenih krogov.
3. Spomin za imena in obraze je važen. Če je kdo komu predstavljen, naj ga nekaj trenutkov neopazno gleda, da ga ob drugi priložnosti lahko spozna. Spomin za imena in

Urejuje A. Preinfalk

Problem št. 192

Sestavil Dr. H. Gottschall

Mat v 2 potezah.

Zmagovita linija

KRALJEVOINDIJSKA OBRAMBA

Dr. M. Euwe—Hamming

Haag, julij 1942.

1. d4, Sf6. 2. e4, g6. 3. f3, Lg7. [Teč-neje je takoj z d5 poseči v središče.] 4. e4, 0-0. 5. Sc3, c6. 6. Le3, d5. 7. e5, Sfd7. 8. cd5, cd5. 9. f4 [9. Sxd5 se Alje-linu proti Bogoljubovu ni obneslo, ker se je črni polastil točke d5]. Sc6, 10. Sf3, Sb6. 11. Le2, Sc4. 12. Le1, Lf5. 13. Ld3, Lg4? [Črni bi moral tekača menjati.] 14. Lb1, b5. 15. 0-0 [na 15. Sxb5 osvoji črni s T8 kmeta b2] a6. 16. b3, Sb6. 17. h3, Lf5.

[Lovec se skesano vrača, bolje bi pa bilo dosledno zamenjati skakaca, ker zdaj položaj rosadnih kmetov občutno oslabi]. Lx15, gf5. 19. De2, Dd7 [čeprav je pozicija precej zaprta, vendar ne kaže zapravljati potez; ker je še tako slej ko prej potrebno, naj bi se to takoj zgodilo, saj bi bil na 20. Sxb5? zadosten odgovor Sxc5].

20. Df2, Tac8. 21. Lb2, Kh8. 22. Se1! [ta skakac jezdi na točko e3] De6? [Črni napačno ocenjuje položaj in si preveč obeta od napada na liniji g, medtem ko je bilo pravilno izvesti e6, potem pa podvojitvi stolpa na liniji c] 23. Sd5, Sd7. 24. Tael, Tg8? [Skrajni čas je bil za podvojitve stolpov na liniji c, kamor je bel napelil vse napad].
25. Se2, Dg6 [Zdaj bi bil tudi na Te7 26. Tc2, Tgc8. 27. Tfci položaj na tej liniji kritičen; najprej bi moral odvrtiti grožnjo Sb4 z a5; beli bi pristnil nato z 28. Df3 in po 29. Sc5 osvoji najmanj dva kmeta; 28. Sc3? bi črni pariral še s Sa7] 26. Te2, Lh6. 27. Tfcl, Tg7. 28. Df3, De6 [Črna dama ni v tej partiji še nič pametnega ukrenila] 29. Kh2, Sdb3 30. Sb4!

[Nadloga je že tu! Najprej pade oni kmet, ki ga je črni večkrat zamudil braniti z najnaravnejšo potezo e6 in je za to raje zaposleval celo damo] a5. 31. Sxd5, Tg8. 32. g3 [Beli se je silno preprosto obranil enega napada, za katerega ni črni žrtvoval samo mnogo svojega prizadevanja, marveč kar celo partijo] Td8. [Prepozno, saj že zvonci k pogrebu.]

33. Sc7, Dd7. 34. Txc6, Sxc6. 35. Dxc6, Dxc6. 36. Txc6, Te8 [Zdaj za zamenjo črni poskuša z vezavo — eno potezo] 37. d5. Črni se je vdal, saj beli lahko počne kar hoče. Jasno se odraža smotrna in stvarna igra belega od nasprotnikovega nekoristnega poganjanja za prividi in željami.

Hrvatska—Bolgarija 11:5

Zaman smo upali, da bomo o zanimivem šahovskem dvoboju med Hrvatimi in Bolgari zvedeli še kaj več kakor samo rezultat in formalnosti. Zato vsaj naknadno o tem na kratko poročamo.

Odigrali so dve tekmi 15. in 16. avgusta v Sofiji. Prvi dan so Hrvati zmagali s 6:2, drugi dan pa s 5:3. Njihova zmaga je torej neoporečna in so tako pridružili lanski zmagi nad Slovaško nov lep uspeh. Trenutno bi jim ne bilo kosu mnogo evropskih držav. Odlike hrvatskega moštva so, da je mlado, ambiciozno, zelo izenačeno in izvežbano in ker uživa doma vse razumevanje, je pri stvari tudi z velikim veseljem. Čeprav so nastopili v Sofiji brez prvaka dr. Astaloša, so Bolgare obakrat brez težave odpravili.

Po tem pa ne bi smeli še sklepati, da so v Bolgari v šahu popolni novinci. Tudi pri njih vlada zadnja letja za šah veliko zanimanje in prizadevanost, manjka jim pa še tradicije in poglobitve. Tudi izkušnosti je še premalo, ne glede na to, da so se udeležili obih zadnjih olimpiad v Monakovem in v Buenos Airesu, seveda z bolj skromnimi uspehi. Stremljenja in delavnosti pač ne manjka, niso pa še šahovski narod, kljub temu da imajo dovolj sposobnosti in upravičenih nad, da to v bodočnosti postanejo. Potrebni so jim še večji turnirji in nadaljnji tesni stiki s šahovskimi deželami. To lepo srečanje bo dalo obema gotovo novih velikih pobud k napredku in izpopolnitvi.

Rešitev problema št. 190.

1. Kf2, Kh4. 2. Kc2, g5. 3. Lg3 mat.
1. ... g5. 2. Lg3, g4. 3. Lg2 mat.

Porabni nasveti

Odlično sredstvo proti nadležnim muham je limona. S kosom limone namažemo okenske okvire in muha, ki bo hotela skozi okno v sobo ali kuhinjo, bo zavohala limono in odletela.

Makarone, rezance in podobno nikar ne dajte kuhati preje, preden voda ne zavre. Le tako bodo obdržali svojo obliko.

Ovenelo in suho zelenjavo moramo pred kuhanjem namakati 12 ur. Le tako se bo boljše in hitreje skuhalo.

Madeže od katrana očistimo zelo do bro s presnim maslom. Madež zrgnemo s kosčkoma masla, ki pusti bežen masten madež. Tega pa odstranimo s čistim bencinom.